



ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİM ANABİLİM DALI

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİN ANNE BABALARIN
MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ**

Deniz YILMAZ

Danışman

Doç. Dr. Bahar GÜDEK

YÜKSEK LİSANSTEZİ

Haziran, 2019

TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayınlamayaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

YAZARIN

Adı : Deniz

Soyadı : YILMAZ

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi

İngilizce Adı : The Effect of Socio-Cultural Characteristics on Parents' Attitudes Towards Music Course

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Deniz YILMAZ

İmza:

KABUL VE ONAY

Deniz YILMAZ tarafından hazırlanan “**Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliğiyle Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Bahar GÜDEK

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Bahar GÜDEK

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Ferit BULUT

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Çiğdem Eda ANGI

(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Bu tezin **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/____

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)



Eşime ve Oğullarıma...

TEŞEKKÜRLER

Tezimin her aşamasında bilgisi ve desteğiyle bana yol gösteren sevgili danışmanım Doç. Dr. Bahar GÜDEK'e ve araştırmanın anket aşamasının gerçekleştirilmesinde yardımları olan okul müdür ve müdür yardımcılarına teşekkürlerimi sunarım.

Tezin yazılması aşamasında bana büyük yardımları dokunan öğrencim Yiğit ERKOÇ'a ve sevgili meslekdaşım Yasemin ATA'ya ve sevgili arkadaşım Seda ÜNALDI'ya teşekkür ederim.

Bu çalışmanın tüm sürecinde manevi desteğini ve yardımlarını eksik etmeyen biricik eşim Hakan YILMAZ'a, oğullarım Yağız YILMAZ ile Yalın YILMAZ'a ve beni bu günlere getiren ve benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen annem Aynur SAVAŐER'e ve babam Ahmet Yavuz SAVAŐER'e teşekkür ederim.

SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİN ANNE BABALARIN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Deniz Yılmaz

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2019

ÖZ

Bu çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Birinci amacı ailelerin sosyo-kültürel özelliklerini belirlemek, ikinci amacı çocukları ilkököl ve ortaokulda eğitim gören anne babaların(ebeveynlerin) müzik eğitime ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir.

Araştırmada kullanılan yöntem, betimsel nitelikte, tarama modelindedir. Örneklem grubunu ise 2017/2018 Eğitim Öğretim Yılı İkinci Dönemi'nde Sinop Belediyesi sınırında eğitim veren tüm ilkököl ve ortaokul öğrencilerinin toplam 1168 ebeveynleri oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak sosyo-kültürel özellikler anketi ve Güdek ve Karakaya (2013) tarafından geliştirilen "Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Sosyo-kültürel özellikler anketinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin ailedeki yerleri, yaşları, aile yapılarını nasıl tanımladıkları, kendilerini nasıl tanımladıkları, eğitim durumları, meslekleri, kaç yaşında çocuk sahibi oldukları, ortalama aylık gelirleri, annelerin iş yaşamında aktif olarak rolü olup olmadığı ve çocuğun cinsiyetini içeren toplam 10 sorudan oluşmaktadır. İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitime İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği ise 34 maddelik ve tek boyutludur.

Araştırmanın bulgularında; araştırmaya katılan anne-babaların müzik dersine yönelik tutumları sosyo kültürel özelliklerle ilişkilendirilmiş ve bu değişkenlere göre anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı saptanmıştır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre; annelerin müzik dersine yönelik tutumlarının babalardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çocuğu ilkököl ve ortaokula giden

ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları benzerdir. Farklı yaş gruplarındaki ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları benzerdir. Farklı aile yapılarına sahip ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları farklılaşmamaktadır. Kendini demokratik olarak tanımlayan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları, kendilerini otoriter ve aşırı koruyucu olarak tanımlayan ebeveynlerden daha olumludur. Üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğer annelerden, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin ise müzik dersine yönelik tutumları ilkokul mezunu olan annelerden daha olumludur. Üniversite ve Yüksek Lisans/Doktora mezunu olan babaların müzik dersine yönelik tutumları, ilkokul ve ortaokul mezunu olan babalardan daha olumludur. Mesleği ğretmen olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm meslek gruplarından daha olumludur, profesyonel meslek sahibi ebeveynlerin ise müzik dersine yönelik tutumları ev hanımı ve ‘diğer’ meslek sahibi ebeveynlerden daha olumludur. Çocuk sahibi olma yaşı 20-30 ve 31-40 aralığında olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları 41 ve üstü yaşında çocuk sahibi olan ebeveynlerden daha olumludur. Geliri 1.000-2.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 1) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm ebeveynlerden (grup 2, 3, 4, 5 ve 6) daha olumsuzdur, geliri 2.100 TL ile 5.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 2, 3, 4) müzik dersine yönelik tutumları ise geliri 5.100 TL ve üstünde olan ebeveynlerden (grup 5 ve 6) daha olumsuzdur. Okula giden çocuğu sadece kız olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları, okula giden çocuğu sadece erkek ve hem kız hem de erkek (ikisi de) olan ebeveynlerden daha olumludur. Çalışan annelerin müzik dersine yönelik tutumlarının çalışmayan annelerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ebeveynlerin genel müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ancak bunun en üst düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : sosyo-kültürel özellikler, müzik dersi, anne baba tutumları, müzik dersine yönelik tutumlar

Sayfa Sayısı : 68

Danışman : Doç. Dr. Bahar GÜDEK

THE EFFECT OF SOCIO-CULTURAL CHARACTERISTICS ON PARENTS' ATTITUDES TOWARDS MUSIC COURSE

MS Thesis

Deniz Yılmaz

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

June 2019

ABSTRACT

There are two main objectives of this study. The first aim is to determine the socio-cultural characteristics of families and the second aim is to examine the attitudes of parents about music education whose children are educated in primary and secondary schools according to various variables.

The method used in the research is descriptive, screening model. The sample group consisted of a total of 1168 parents of all primary and secondary school students who taught at the Sinop Municipality boundary during the second term of the 2017/2018 school year. In the research, socio-cultural characteristics survey and "attitude scale towards music lesson" developed by Güdek and Karakaya (2013) were used as a data collection tool. The socio-cultural characteristics survey consists of a total of 10 questions, including the places, ages, family structures, how they define themselves, education status, occupations, how old they have children, average monthly income, whether mothers have an active role in working life, and the gender of the child. The scale of maternal and paternal attitudes to music education in primary schools is 34-point and one-dimensional.

In the findings of the study, it was determined that the attitudes of the parents involved in the music lesson were related to socio-cultural characteristics and whether there were significant differences according to these variables.

According to the results of this study, mothers' attitudes towards music were found to be higher than fathers'. The attitudes of parents whose child goes to primary and

Secondary School towards music tuition are similar. The attitudes of parents in different age groups towards music tuition are similar. The attitudes of parents with different family structures towards music lesson are not differentiated. The attitudes of parents who identify themselves as Democratic to the music lesson are more positive than parents who describe themselves as authoritarian and overprotective. The attitudes of mothers with university and master's/doctoral degrees towards music are more positive than those of other mothers, while mothers with secondary and high school degrees towards music are more positive than mothers with primary school degrees. The attitudes of fathers with a university and Master's/doctoral degree towards music are more positive than fathers with a primary and secondary school degree. The attitudes of parents who are teachers towards music are more positive than all other professional groups, while those of parents who are professional professionals towards music are more positive than those of housewives and 'other' professional parents. The attitudes of parents who are in the 20-30 and 31-40 range of age to have children are more positive than those who have children aged 41 and older. Parents with income between £ 1,000 and £ 2,000 (Group 1) attitudes towards music lesson are more negative than all other parents (group 2, 3, 4, 5 and 6) , the attitudes of the Parents (Group 2, 3, 4) whose income is between TL 2,100 and TL 5,000 are more negative than those of the Parents (Group 5 and 6) whose income is between TL 5,100 and above. The attitudes of parents whose child goes to school is only a girl to study music were more positive than those of parents whose child goes to school is only a boy and both a girl and a boy (both). The attitudes of working mothers towards music lessons were found to be more positive than non-working mothers. It was found that parents ' attitudes towards the overall music lesson were positive but this was not at the highest level.

Key Words : socio-cultural features, music lesson, parents attitudes, attitudes towards music course

Number of Pages : 68

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Bahar GÜDEK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	III
KABUL VE ONAY	IV
TEŞEKKÜRLER	VI
ÖZ.....	VII
ABSTRACT.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.1.1 Problem Cümlesi.....	10
1.1.2 Alt Problemler.....	10
1.2 Araştırmanın Amacı.....	11
1.3 Araştırmanın Önemi	12
1.4 Sayılılar	12
1.5 Sınırlılıklar	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	14
2.1 Tutum	14
2.2 Anne - Baba Tutumları.....	15
2.3 Müzik Eğitime Yönelik Tutumlar	19
2.4 Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumları.....	21
2.5 İlgili Araştırmalar	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	24
III. YÖNTEM.....	24
3.1 Araştırmanın Modeli.....	24
3.2 Evren ve Örneklem	24
3.3 Veri Toplama Araçları.....	28
3.4 Verilerin Analizi	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	34
IV. BULGULAR.....	34

4.1 Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Sosyo-Kültürel Özelliklerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	34
4.1.1 Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	34
4.1.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	35
4.1.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	35
4.1.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	36
4.1.5 Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	36
4.1.6 Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	38
4.1.7 Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	41
4.1.8 Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	42
4.1.9 Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	43
4.1.10 Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	46
4.1.11 On Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	47
4.1.12 On İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	47
BEŞİNCİ BÖLÜM	52
V. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	52
5.1 Sonuç ve Tartışma	52
5.2 Öneriler	54
KAYNAKÇA	57
EKLER	61

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Okullarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	25
Tablo 2. Ebeveynlerin Anne-Baba Olmalarına İlişkin Frekansve Yüzde Dağılımları	25
Tablo 3. Ebeveynlerin Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	25
Tablo 4. Öğrencilerin Aile Yapısına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	25
Tablo 5. Ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	26
Tablo 6. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları ..	26
Tablo 7. Ebeveynlerin Mesleklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	27
Tablo 8. Ebeveynlerin Çocuk Sahibi Olma Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	27
Tablo 9. Aile Gelirine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	27
Tablo 10. Annelerin Çalışmasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	28
Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsiyetine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	28
Tablo 12. İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğine ilişkin güvenilirlik analizi.....	30
Tablo 13. Ebeveynlerin sosyo-kültürel özelliklerine bağlı olarak ölçek puanları üzerindeki normallik dağılımlarına yönelik Kolmogorov-Smirnov testi	32
Tablo 14. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Baba Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi	34
Tablo 15. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Çocuğun Eğitim Gördüğü Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi	35
Tablo 16. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi.....	35
Tablo 17. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi.....	36
Tablo 18. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi ..	37
Tablo 19. Ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi	37
Tablo 20. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi	38
Tablo 21. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi	39
Tablo 22. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi (N=1168)	40
Tablo 23. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi.....	40
Tablo 24. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Meslek Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi.....	41
Tablo 25. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Çocuk Sahibi Olma Yaşına Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi	42
Tablo 26. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Aile Geliri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi.....	44
Tablo 27. Aile Geliri Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi	44

Tablo 28. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi	46
Tablo 29. Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi	46
Tablo 30. Anne ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutum puanlarının iş yaşamında aktif olması değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi.....	47
Tablo 31. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	48



ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Düşükten Yüksekçe Sıralı Ortalama Puanları.....	51
---	----



SİMGELER VE KISALTMALAR

α	Cronbach Alpha
\bar{X}	Aritmetik Ortalama
ANOVA	Tek yönlü varyans analizi
Çev.	Çeviren
F	Tek yönlü varyans analizinde tablo değeri
K-S	Kolmogrov-Smirnov testi
M-W	Mann-Whitney U Testi
N	Öğrenci Sayısı
No	Sayfa Numarası
P	Anlamlılık Değeri
r	Korelasyon katsayısı
s	Sayfa Sayısı
sd	Serbestlik derecesi
ss	Standart Sapma
t	t- Testi tablo değeri
vb	ve benzeri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Sosyoloji, sadece toplumu değil, diğer sosyal birliktelik tarzlarının yanı sıra toplumu da inceleyen, fakat en önemli uğraş alanı toplum olan bir bilim dalı olarak ele alındığında; öteden beri yaygın olarak bilinen toplum olgusu ve kavramının sosyolojinin yegâne konusu olmadığı görülecektir (Çelebi, 2001). Sosyolojinin alt başlıkları arasında da bulunan sosyal yapı, toplumsal yapı, kültürel yapı ve sosyo-kültürel yapı gibi kavramların tariflerini yaparak konuya başlanabilir.

Sosyal yapı, bir toplumun kültürel yapı ve fiziki yapı özelliklerini kapsamaktadır. Sosyal yapı, her toplumda farklı, farklı özellikler göstermektedir. Bu farklı özellikler o toplumun fiziksel ve kültürel yapı gelişmişliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu özellikler, dünya ülkelerini gelişmiş, gelişmemiş ve gelişmekte olan toplumlar olarak gruplara ayırmıştır (Erkal, 1992). Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi sosyal yapının iki temel ögesi vardır: Bunlardan biri sosyal ilişkiler ağından oluşan kültürel öge (sosyal ilişkiler, statüler, roller, sosyal değerler vb.), ikincisi ise biçim ve maddeden oluşan fiziksel öge (köy ve kent yaşamı, nüfus vb.).

Toplum bilimciler, sosyal yapının unsurlarını tanımladıklarında, bir toplum diğer bir toplumla karşılaştırılabilir hale gelir. Örneğin her toplumun aile yapısı, çocukların eğitimi ve toplumsal düzeni sağlayan kurumların yapısı birbirinden farklıdır. Bu yapılar ait oldukları toplum içinde, kendi aralarında anlamlı ve uyumlu bütünler haline geldikçe görevlerini sürdürürler (Eroğlu, 1996).

Toplumsal yapı, toplumu oluşturan ögeler ve bunlar arasındaki karşılıklı ilişkiler biçiminde tanımlanabilir (Giddens, 2008). Bu ögeler ve ilişkiler o bütünün parçalarının dengeli ve uyumlu olmasını sağlar. Toplumsal yapının da fiziksel ve kültürel olmak üzere iki ögesi vardır. Toplumsal yapının fiziksel yönü o toplumun yerleşim tarzı, mimari yapısı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlarken kültürel yapı

ise grupları, kurumları, statü ve rolleri, değerleri, normları ve ilişki biçimleri ile ilgili bilgi verir. Fiziksel yapı toplumsal yapının maddi ögesini, kültürel yapı ise manevi ögesini oluşturur.

Kültürel yapı, toplumun sosyal ilişkiler ağı dediğimiz sosyal statüler, roller ve değer yargılarından oluşan yapısıdır. Kısaca toplumsal ilişkilerden kaynaklanan ögeler genel olarak kültürel (toplumsal) yapıyı meydana getirir. Bu tanımlardan yola çıkarak sosyo-kültürel yapı ile ilgili bir tanımlama yapılması gerektiğinde; Sosyo-kültürel yapı; “kültür öğelerinin ve kurumlarının, zaman içinde tekrarlanarak meydana getirdikleri ve onların karşılıklı etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan ‘sosyal denge’ye verilen ad olduğu anlaşılmaktadır” (Abbas, 1997). Bundan yola çıkarak sosyo-kültürel yapı kavramının, sosyal ve kültürel basit bir toplamı olmadığını ortaya koymak oldukça önemlidir. Sosyal ve kültürel gerçekliğin kavramsallaştırılarak ayrı ayrı incelenmesinin nedeni, sosyal-toplumsal ayrımı göz ardı edilerek batı sosyolojisinden sosyolojimize sadece "toplumsal" olarak aktarılan kavramın, diğer sosyal birliktelik tarzlarını yok saymasının yol açtığı olumsuz sonuçların zamanla daha çok anlaşılmaya başlamasıdır. Sosyal ve kültürel ayrımının yanı sıra sosyal ve toplumsal ayrımının da bu kavramsallaştırmayı zorlaştırmada önemli bir etken olduğunu belirtmek gerekir (Güzel, 1997).

Tutumlar uzun yıllar sosyal psikolojinin ana konularından biri olurken, eğitim araştırmalarında da ele alınan çok yönlü bir kavramdır. Tutum; yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumu olarak tanımlanmaktadır (Allport, 2001; aktaran Tavşancıl 2005). Thurstone ise (1931) tutumu, “psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelenmesidir” şeklinde tanımlanmıştır (aktaran Tavşancıl, 2005). Tutum bir bireyin nasıl davranacağı üzerinde etkilidir ancak açık davranışı olduğu gibi içermediği de görülmüştür. (Doob, 1947; aktaran Tavşancıl, 2002). Sosyal bilimlerdeki pek çok kavram gibi tutum kavramıyla da ilgili tam bir görüş birliği oluşmamıştır.

Tutum, bireyin kendi dünyasının bir yönüyle ilgili güdülenme, algılama, coşku ve tanıma süreçlerinin devamlı bir örgütlemesidir. Tutumlar organize olmuş uzun süreli

duygu, inanç ve davranış eğilimleridir (Cüceloğlu, 1991). Tutum, bireyin bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1998). Tutum terimi, sosyal psikolojide genel olarak “bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir nesneye ilişkin düşünce, duygu ve davranışlarını organize eden bir eğilime işaret etmek için kullanılmaktadır. Tutumlar kendileri gözlenemeyen, fakat gözlenebilen davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimlerdir (Kağıtçıbaşı, 2010). Tutumların bazı özellikleri aşağıda verilmiştir:

1. Tutumlar doğuştan gelmez, yaşanılarak kazanılır.
2. Tutumların belirli bir süre devam etme özelliği vardır.
3. Tutumlar birey ve nesne arasında düzenli bir ilişki kurulmasını sağlar ve aynı zamanda bireyin çevresini anlamasına yardımcı olurlar.
4. Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir (Kocaarslan, 2009).

Tutumların oluşmasını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler arasında kitle iletişim araçlarını, tutum nesnesi ile olan kişisel deneyimleri, akran, anne-baba ve öğretmen etkisi gibi faktörleri saymaktadır (Aydın, 1987). Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar’a (2016) göre de tutumların edinilmesini; bireylerin deneyimleri, çevre ve kitle iletişim araçları etkilemektedir. Bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda müziğe ilişkin tutumların gelişmesinde bu faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir. Örneğin günümüzde özellikle internet, televizyon, sosyal medyada yayınlanan ve paylaşılan müzik, bireylerin olumlu ve olumsuz tutum geliştirmelerine neden olabilir. Müzik ve enstrümanla ilgili kişisel deneyimler ve yaşantılar, bireyin akran, anne, baba öğretmen gibi sosyal çevresindeki kişilerin müzikle ilgili tutum ve davranışları bireyin müziğe karşı tutumunu etkileyebilir.

Konuyla ilgili yapılan literatür çalışmasında müziğe ilişkin tutumla bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelendiği, ancak müziğin önemli işlevlerinden biri olan toplumsal işlev ve sosyal beceri ilişkisinin pek ele alınmadığı görülmektedir. Oysa müziğe ilişkin olumlu tutumlar ve müzik etkinlikleri bireyin sosyal becerilerinin gelişiminde etkili olabilir. Bu nedenle müziğe ilişkin tutumla sosyal beceri ilişkisinin incelenmesinde yarar görülmektedir. Kaplan’a (2013) göre, toplumsal bir varlık olan

insan, sosyal çevresiyle iletişim için geliştirdiği sözcüklere, sesler aracılığıyla duygularını, düşüncelerini, deneyimlerini anlatan değişik anlamlar yükleyerek müziğin temel yapısını oluşturur. Bu bağlamda bireyin müziğe ilişkin tutumu ile sosyal becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi Müzikoloji (Müzik Bilimi) alanına katkı sağlayacaktır. Çünkü Uslu'ya (2006) göre müzikoloji, insan-müzik olgusuyla ve müziği ilgilendiren bütün konularla ilgilenen bir bilim dalıdır. Bu nedenle bireyin müziğe ilişkin tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve müziğe ilişkin tutumla sosyal beceri ilişkisinin incelenmesi, müzik biliminin araştırma ve inceleme konuları arasında sayılabilir. Bu bağlamda kişilerin tutum ve davranışlarından beslenerek sosyokültürel yapının toplumu oluşturan kişilerin davranışları ile doğru orantılı olduğunu ve bu tutum ve davranışların en net gözlemlenebilir alanlarından birinin eğitim olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Eğitimde bilimsel metodolojinin kullanılabileceğini savunan Durkheim, eğitimi toplumsal bir olgu olarak görmüş ve toplumsal düzensizliklerin eğitimle giderilebileceğini savunmuştur. Durkheim aynı zamanda eğitimi toplumsal kurumlardan biri olarak görmüş ve eğitimin toplumsal işlevlerine vurgu yapmıştır. Durkheim'a göre eğitimin en temel toplumsal işlevi genç kuşağın toplumsallaştırılmasıdır (Tezcan, 1997). Bu toplumsallaşmanın sağlanabilmesi içinde genç kuşağın içinde yaşamakta olduğu aile yapısının, ailenin içinde bulunduğu sosyokültürel yapının dolayısıyla genç kuşağın da içinde bulunduğu sosyokültürel yapının önemi büyüktür. Bu sosyokültürel yapının da oluşmasındaki en önemli faktör eğitimidir.

Eğitim; en geniş anlamı ile bireyde kendi yaşantıları yolu ile davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Bu süreçte eğitim yoluyla bireylerde davranış değişikliği yanında amaçlarının, bilgilerinin, tutumlarının da değiştiği bilinmektedir (Demirel, 2006). Bireyin informal bir eğitimle yıllar içerisinde beceriler kazanmasının, gelişigüzel, kasıtsız, kontrolsüz ve plansız kendini yetiştirmesinin ve davranış değişimlerinin mümkün olduğu ancak, ancak asıl büyük gelişmeyi sistemli formal bir eğitim ile elde edebileceği bilinmektedir (Asher, 1996). Eğitim sürecinin etkili ve verimli hale gelebilmesi için bireylerin formal eğitim ile bilinçli, planlı, kasıtlı ve istedik davranışlar kazanmaları, eğitim programlarının eğitim kurumlarında uygulanması ile sağlanmaktadır.

Bireylere olumlu yönde davranışlar kazandırmak, sosyalleşmelerini sağlamak, toplumun kültürünü aktarmak, kültürü geliştirmek nitelikli insan gücünü yetiştirmek gibi işlevleri gerçekleştirmekle yükümlü özel bir konuma (Bursalıoğlu, 1991) sahip eğitim kurumlarının işlevlerini yerine getirebilmesi, belirlenen amaçlara uygun olarak hazırlanan nitelikli eğitim programların uygulamaya konulması ile mümkündür (Gözütok, 1999).

Bilindiği gibi eğitimin işlevlerini yerine getirebilmesi için mutlaka bir toplumsal ortam ve atmosfere gereksinimi vardır. Yani ancak toplum varsa eğitim vardır. Fakat öte yandan toplum da ancak eğitim, yani insan ilişkileri ve etkileşimi varsa varlığını sürdürebilir. Dikkat edilecek olursa, bu kaçınılmaz ve olmazsa olmaz ilişkiyi bir toplumun oluşumundan itibaren başlatırsak mutlaka bir öncelik ya da sıralama yapmak gerekirse, toplum bir amaç, eğitim de bu amacı gerçekleştirmenin vazgeçilmez bir aracı olarak görülebilir. Bu nedenle hemen her toplumun meydana gelme sürecinde kendine özgü değerlerle oluşturduğu bir yapısı vardır. Bu yapıyı ulaşılması gereken amaç olarak kabul ettiğimizde, eğitimi de bu amacı gerçekleştirmede en önemli ve doğrudan araç olarak anlıyoruz. Değişime açık, gelişmeyi sağlayan toplumların başvuracağı ilk kurum gene eğitim olmaktadır. Öyle ise, eğitimin en belirgin özelliği toplumsal yönüdür. Çünkü her toplumda eğitim, o toplumun yapısına yani toplumsal özelliklerine bağlıdır. Eğitim bir toplumdan diğerine büyük değişiklik gösterir (Aslan, 2001).

Çocuk yetişirken kültürün bir kısmını tesadüfen öğrenmektedir. Okulun görevi kültürün birikmiş kısmının rastgele değil, düzenli bir biçimde öğretimini sağlamaktır” (Küçükahmet, 2003). Kültürün kuşaktan kuşağa bilinçli, planlı, etkin ve verimli aktarılması eğitimin kültürel işlevlerindedir. Tüm bu açıklamalar ışığında eğitim yaygın bir biçimde “insanın kişiliğini besleme süreci” ve “insan sermayesine yapılan yatırım” olarak kabul edilmektedir. En genel anlamda “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlâk standartlarının bilgi ve beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir. Bu anlamda eğitim “bireyi, istendik nitelikte kültürlenme sürecidir” (Senemoğlu, 2004). “Eğitim, kişinin topluma yararlı olabilecek nitelikte yetiştirilmesini sağlar. Bu her ulusun vazgeçemeyeceği ortak özelliktir. Ancak eğitim sözcük olarak bir bütünü belirler. Ayrıntıya

girildiğinde, kişinin sanatsal, sosyal, kültürel ve bilimsel yönden gelişimi söz konusu olur” (Acay, 1999). Bu bağlamda çocuk, ilk sosyal deneyimlerini ailede yaşamakta ve kazanmaktadır. Çevresindeki insanlara karşı nasıl davranması gerektiğini, karşılaşılabileceği sorunlarla nasıl başa çıkabileceğini aile içindeki etkileşim sürecinde öğrenir. Bu anlamda aile, zengin bir ilişki ve etkileşim ortamı içermesi bakımından, çocuk için toplumu en iyi şekilde temsil eden güçlü bir örnektir. Ebeveynler ve çocuklar arasındaki ilişkiler toplumun inşasında temel unsurlardan biridir (Bilton, Bonnett, Jones, Lawson, Skinner, Stanworth ve Webster, 2002). Çocuğun gelişiminde anne-babaların kişilik özellikleri ile kültürel özellikleri son derece önemlidir. Ebeveynler, çocuk için model oluşturup çocuğun toplumsallaşmasında etkili bir rol oynarlar (Semiz, 1998). Toplumsallaşma, çocuğun içinde yaşadığı kültür için geçerli olan tutum, davranış ve becerileri edinerek, zaman içinde kendi varlığının bilincinde olan bir kişi haline gelme sürecidir (Giddens, 2006). Toplumsallaşma sürecinde çocuk; özdeşleşme, örnek alma, pekiştirme ve öğrenme yoluyla kişiliğini geliştirir. Başka bir ifadeyle ebeveyn ile çocuk arasındaki bu etkileşim, ailenin gerçekleştirdiği eğitimidir. Bu bağlamda, ailenin içinde bulunduğu toplumun kültürü, ailenin çocuk yetiştirme eğiliminde son derece belirleyici olmaktadır.

Sosyokültürel yapının bireylerden başlayarak inşa olduğunu hesaba katarsak bu noktada ebeveynlerin çocuklarının eğitimine olan tutum ve davranışlarındaki belirleyicilik ve önemine değinmek gerekir.

Eğitimciler çocukların gelecekte uyumlu ve başarılı olabilmeleri için en sağlıklı eğitim yollarının geliştirilmesi çabası içindedirler. Her ne kadar kişilik gelişiminin insanın yaşamı boyunca süregeldiğini kabul etsek de, kişilik gelişmesi ve yapılanmasında temelin çocukluk döneminde atıldığı gerçeği geçerliliğini korumaktadır. Sosyal uyum üzerine yapılan çalışmalar, ailenin çocuk üzerindeki ilk etkilerinin son derece önemli olduğunu göstermiştir. Anne-babanın ve ailenin diğer bireylerinin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile içindeki yerini belirlemektedir. Çocuğa yöneltilen davranış ve ona karşı takınılan tavır, ilk yaşantıların örülmesinde büyük önem taşımaktadır.

Anne babanın tutum ve davranışları çocuğun kişilik gelişimini, bu tutum ve davranışları algılamasına bağlı olarak etkilemektedir (Jersild, 1983, s. 242-243).

Çocuğun özerklik duygusuna sahip olması, girişimcilik özelliğini taşıması ve kendini gerçekleştirmesinde ailenin tutum ve davranışları belirleyici olmaktadır. Genel olarak bakıldığında, ana-babalarla çocuklarının tutumları arasındaki benzerliklerin, farklılıklardan daha fazla olduğu görülmekte; bu da ailelerin çocuklarının tutum ve davranışları üzerinde önemli bir etkisi olduğuna işaret etmektedir.

Anne ve babanın zihinlerinde nasıl bir çocuk istedikleri konusunda, daha doğumdan önce hayali bir çocuk kavramı oluşur. Dünyaya gelen çocuk, anne ve babanın beklentilerine uygun olmadığı takdirde, oluşan kırıklık sonucu, anne babada reddetme tavrı gelişir. Toplumun kültürel değerleri, çocuklarını yetiştirme konusunda anne-babaların tutumlarını etkiler. Çocukların sayısı, cinsiyeti ve kişilik özellikleri anne-babanın tutumlarını etkiler (uyaran çocuk anne-babanın dikkatini daha çok çeker, kendisiyle ilgilendirir). Bütün bunların dışında, anne-babanın kendi çocukluk yıllarındaki deneyimleri, şimdiki tutumlarında etkili olabilir. Çocukluk yıllarında kendi anne babasıyla sağlıklı bir etkileşim kuramayan, yeterli sevgi göremeyen bir baba ya da genç kızlık yıllarında aşırı baskı altında büyümüş bir annenin tutumları, bu kötü deneyimler nedeniyle olumsuz olabilir.

Anne-babanın çocuğa ilişkin tutumlarını değerlendirirken, aile içindeki ilişki dinamiğini gözden geçirmek gerekir. Üç çocuk, anne ve babadan oluşan 5 kişilik bir ailede aile içi etkileşim, herkesin kendisinden başka 4 kişi ile ilişkiye girdiği anlamına gelir. Bu ilişkiler çift yönlüdür. Gerçekte ilişkiler daha karmaşıktır. Yani; anne, anne olarak çocukları ile ilişkide, anne ve baba işlevleri gereği çocuklarla ilişkide, kızlar ve erkekler birbirleriyle ilişkide gibi değişik ve karma ilişkiler vardır. Aile üyelerinden başarısı veya başarısızlığı herkesi etkiler. Aile içindeki çatışmalar (kardeşler arası, anne-baba, anne-çocuk veya baba-çocuk çatışması v.b.) da aile içindeki her bir bireyi etkiler. Ancak çatışmaları önem sırasına koymak gerekirse, anne-baba çatışması ailenin tüm bireylerini diğerlerine oranla çok daha fazla etkilemektedir. Aile için, anne-baba ilişkisi daha temeldir. Bu bağlamda anne-babanın çocuğa ilişkin tutumlarının sanat ile ilişkine göz atılacak olursa; Çocuğun sanat yoluyla eğitilmesi, sağlıklı birey yetiştirmenin en önemli araçlarından biridir. Müzik ve dans, sanat eğitiminin tekniklerinden biri olup, zihinsel süreçlerin birer ifadesi olarak tanımlanabilir (Ürfioğlu, 1989).

Müzik eğitimi de üstlendiği görevler ve işlevleri ile bireyi ve içinde yaşadığı toplumu etkiler. Müzik eğitimi bireyde amaçlı olarak kültürel, sanatsal ve müzikal davranışlar kazandırır. Bu kazanımlar sonucunda bireyde değişimler meydana gelir “Müzik eğitimi yoluyla bireyin davranışlarında oluşan değişmelerin toplumu etkileyeceği, toplumdaki değişmelerin ise bireyi etkileyeceği açıktır” (Say, 2002).

Müzik eğitiminin temel ilke ve amaçları göz önünde tutulduğunda, ailenin çocuğun gelişiminde çok önemli rol oynamasına karşın, bu ilke ve amaçları çocuğa aktarması güçtür. Türk eğitim sisteminde, güzel sanatlar ve müzik eğitimi ile bilinçli olarak yetiştirmeye, ancak anaokulu ve anasınıfı olarak tanımlanan eğitim kurumlarında başlanabilir. Ayrıca müzik, anaokullarında vazgeçilmesi mümkün olmayan temel eğitim unsurudur (Atalay, 1999).

Müzik, normal veya özel eğitim gereksinimi olan tüm çocukların eğitiminde kullanılması gereken ve çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen etkili ve önemli araçlardan biridir. Küçük yaşlardan itibaren müziksel aktivite içinde bulunarak müzikle beslenen ve desteklenen çocukların ruhsal ve bedensel yönden daha sağlıklı bir gelişim sergiledikleri gözlenmektedir (Gökay, 2002).

Çocuklar genellikle ilk resmi müzik derslerini okulöncesi öğretmenlerinden alırlar. Fakat bu öğretmenlerin müzik eğitimi konusundaki bilgileri yetersiz olabilir. Okulöncesi öğretmenlerinin almış olduğu müzik eğitiminin çocuğun müziğe karşı olumlu bir tutum geliştirmesinde önemli bir etken olduğu söylenebilir. Müzik Eğitimcileri Ulusal Konferansı'nın yapmış olduğu bir yayına göre tüm okulöncesi programlara erken çocukluk müziği konusunda resmi eğitim almış öğretmenler sağlanmalıdır. Bu ön hazırlık, müzik aktivitelerinin daha geniş biçimde kullanımı için daha pozitif bir tutuma yol açacaktır. Müziğe karşı daha olumlu tutuma sahip öğretmenler de öğrencilerin müzik yeteneklerini geliştirmede daha etkili olacaklardır (Kelly, 1998).

Toplum mühendisi ve davranış değiştirme mühendisleri olarak da tanımlanabilecek eğitimcilerin etkili ve verimli bir öğrenme-öğretmeyi gerçekleştirebilmeleri için çocuğun gelişim dönemlerini, özelliklerini, öğrenme-öğretme ortamlarını, eğitim-öğretim süreçlerini bilmeleri gerekmektedir. “Okul sistemi, insanların gelişim dönemlerine göre düzenlenmiştir. Erken çocukluk (3-6 yaş) okul öncesi eğitim,

çocukluk (7-11 yaş) ilköğretimin birinci kademesi, ergenlik (15-18 yaş) ortaöğretim kademesine denk gelmektedir. Öğrencilerin her bir öğretim kademesindeki bilişsel, bedensel ve sosyal yeterlilikleri birbirinden farklıdır (Erden ve Akman, 2003). Eğitimci çocuğun gelişim özelliklerinin çocuktan çocuca da değişebildiğini bilmelidir. “Aynı çağda bulunan çocuklarda gerek kalıtım, gerekse çevrenin etkisiyle gelişim özellikleri birbirinden farklılık göstermektedir. Özellikle okulda ortaya çıkan öğrenme farklılıklarının önemli bir bölümü, çocuğun içinde yaşadığı çevresel koşullara bağlanmaktadır. O halde öğretmenler, çocuğun gelişimlerini etkileyen bu etkenleri bilerek, olumsuz dezavantajlı çevreden gelen çocukları öğretme öğrenme ortamında destekleyici önlemler almalıdırlar. Öğretmenlerin bu önlemleri alabilmeleri için değişik yaş ve gelişim çağlarındaki çocukları, fiziksel, bilişsel ve ahlak gelişimi özelliklerini bilmeleri gerekmektedir” (Senemoğlu, 2004).

Müzik eğitimi konusunda öğretmenlere düşen görevlerin yanında anne-babaların da müzik eğitimine olan görüşleri, tutum ve davranışları da çocuğun müzik eğitimi almasında önemli bir etkidir.

Eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da anne babanın müzik eğitimine yönelik tutumları, çocuklardaki başarıyı yordayıcı bir değişken olarak incelenebilir. Çocukların müzikle ilgili yalnızca bilgi ve beceri sahibi olmaları bir müzik eğitimi programının tek başarı ölçütü olarak kabul edilmemektedir. Müzik eğitiminin en önemli hedeflerinden birinin; müzik eğitiminin sosyo-psikolojik boyutlarını öz-görü, roller ve beklentiler, rekabet, işbirliği, liderlik, özgüven ve tutumlar olarak sınıflandırmış ve müziğe yönelik olumlu tutumların gelişimi olduğunu bildirmiştir (Abeles, Hoffer ve Klotman, 1994; aktaran Özmenteş, 2006). Bu nedenle çocuğun müzik eğitimindeki başarısı, yönlendirilmesi, anne ve babanın müzik eğitimine ve dersine yönelik tutumlarıyla da yakından ilişkilidir. Çünkü anne ve babanın müzik eğitimine karşı olumlu tutum ve yaklaşımları, çocuğun müzik alanında gelişmeye yönelik isteğini ve çabasını olumlu yönde etkileyecektir. Bu yönüyle çocuğun başarısına yön veren bir etken olarak, anne ve babaların müzik eğitimine yönelik tutumlarının ölçülmesi önemlidir. Ülkemizde müzik eğitimiyle ilişkili tutumları ölçme amacıyla hazırlanan ölçme araçlarının sayısı son yıllarda çoğalmaya başlamıştır. Bu tür bir ölçme aracının, müzik eğitimi alanındaki

çalışmaların bilimsel niteliğini arttırarak önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkisi olabileceği öngörülmektedir. Bu öngörüden yola çıkılarak yapılan bu araştırmada, ebeveynlerin; cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik durum, ailenin eğitim durumu, meslek, kendini tanımlama, aile yapısını tanımlama, ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının genel olarak ne olduğu ve müzik dersine yönelik tutumlarının bazı sosyo-kültürel özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere ele alınmış ve sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkisi olduğu görülmüştür.

1.1.1 Problem Cümlesi

Bu araştırmanın ana problem cümlesi, “Sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkisi nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın ana problemine bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları;

1. Anne ya da baba olmasına göre farklılık göstermekte midir?
2. Çocuklarının okul düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
3. Yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
4. Aile yapılarına göre farklılık göstermekte midir?
5. Kendilerini tanımlamalarına göre farklılık göstermekte midir?
6. Eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
7. Mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?
8. Kaç yaşında çocuk sahibi olduklarına göre farklılık göstermekte midir?
9. Aylık gelir düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

10. Çocuğunun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?
11. Araştırmaya katılan annelerin müzik dersine yönelik tutumları iş yaşamında aktif olup olmamalarına göre farklılık göstermekte midir?
12. Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları nasıldır?

1.2 Araştırmanın Amacı

Müzik eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili birçok araştırma yapılmış ve bu alanla ilgili fiziksel ve kişisel sorunlar ele alınarak çözüm yolları aranmıştır. Ancak konunun temelini oluşturabilecek olan, sosyo-kültürel etkenler göz ardı edilmiştir. İnam'a (1992) göre aile doğal ve kültürel her türlü gerçekliğin ilk öğrenildiği; gerçekliğe açılan ilk kapı, dünya sahnesine çıkışta ilk dekor, oyuncuların tanındığı ilk güven, paylaşım, iletişim ve çevre ortamı; sevgiyi, hayal kırıklığını, gücü, güçsüzlüğü, bedenimizi, kendimizi, dilimizi tanıdığımız ilk kovanımız olarak tanımlanmaktadır. Burada ailenin eğitim, sağlık, kültür, özgürlükler gibi genel yapısına bakıldığında çocuğun nasıl bir sosyalleşme içerisine doğru gidiyor olduğunu görmek mümkündür. Onun için henüz şekillenme döneminde çocuğun örnek aldığı kişilerin iyi ve olumlu yönde teşvik edici olmaları gerekmektedir. Aile değerleri çocukların seçimlerini etkiler. Anne, baba ya da çocuklar spor, sanat ya da bilime eğilimlilerse, bu bilgiler aile değerlerini oluşturur. Çocuklar aile değerlerine karşı tarafsız olamazlar. Aile çocukların duygularını, çok yönlü kabiliyetlerini besleyip geliştirecek miras deposu ve çocuğun yeteneklerinin keşif ortamıdır.

Çocuk çevresiyle etkileşim sonucu benzer davranışlar geliştirmektedir. "Toplumsallaşma" süreci olarak tanımlanan bu dönemde yetişkinlere benzer tutum ve davranış tarzları, bu süreç boyunca, deneyerek ya da model alarak öğrenme yoluyla kazanılmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2005). Bir anlamda, çocuklarda yerleşen ve süreklilik gösteren pek çok davranış, ebeveynlerini model almaları sonucunda oluşmaktadır (Eripek, 1982, Fındıkçı, 1989). Çocukların eğitimde başarılı olabilmesinde ve eğitim amaçlarına ulaşabilmesinde ailenin ilgi ve yardımına ihtiyacı olduğu söylenebilir (Taymaz, 2001). Çocuğun okuldaki gelişimi, ailenin eğitime verdiği önem ile ilişkilidir. Dolayısıyla çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde ailenin tutumları da önemlidir (Pehlivan, 2000).

Bütün bunlara bağlı olarak bu araştırmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Birinci amacı ailelerin sosyo-kültürel özelliklerini belirlemek, ikinci amacı çocukları ilkokul ve ortaokulda eğitim gören anne babaların müzik dersine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumlarına etkisini belirlemek, gelişim süreçlerindeki olumlu şekillenilerinin temellerinin algılanması ve ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Bu çalışma gelecekte yapılacak olan araştırmaların temelini oluşturacak soruların belirlenmesi, konuların sınırlandırılması ve müzik eğitime etki eden sosyo-kültürel etkenlerin farkına varılması ile geçmişte yapılmış olan bilimsel çalışmalarla bağ kurulması açısından alana katkı sağlayacak olan bu çalışma müzik eğitimi sahasında Türkçe literatürde bu konuda yapılan araştırmaların az olması sebebiyle de önem arz etmektedir.

1.4 Sayıtlar

Bu araştırmada,

1. Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirliğinin tam olduğu,
2. Araştırmaya katılan ebeveynlerin uygulanan ölçeğe içtenlikle cevap verdiği,
3. Örneklemin araştırmada evreni temsil ettiği,
4. Araştırmada kullanılan yöntemin, araştırmanın amacı ve konusu ile problemlerinin çözümüne uygun olduğu, temel sayıtlarından hareket edilmiştir.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Ölçüm araçlarının, tüm illerdeki öğrenci velilerinin tümüne uygulanması güç olduğundan, bu çalışmanın Sinop İli Belediye sınırları içerisinde bulunan tüm ilkokul ve ortaokullarında (Gazi Mustafa Kemal İlkokulu, Atatürk İlkokulu, İstiklal İlkokulu, Fatih İlkokulu, Gelincik Ortaokulu, Şehit Halil Özdoğru Ortaokulu, İstiklal

Ortaokulu) eğitim-öğretim gören öğrencilerin velileri olmak üzere toplamda 1168 kişi ile

2. 2018-2019 eğitim-öğretim ocak ayı itibari ile Sinop İli Belediye sınırları içerisinde bulunan ilkokul ve ortaokullardaki öğrencilerle

3. Sosyo-kültürel özellikleri içeren soru ve müzik dersine yönelik tutumları belirlemek amacı ile hazırlanmış Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerliliği ile

4. Uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler ile sınırlıdır.



İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmaya derinlik kazandırmak ve kuramsal araştırmayla ilgili alt boyutların daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla ilgili bilgiler ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

2.1 Tutum

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki, ön eğilimdir (İnceoğlu, 1993).

Tutumlar uzun yıllar sosyal psikolojinin ana konularından biri olurken, eğitim araştırmalarında da ele alınan çok yönlü bir kavramdır. Thurstone ise tutumu, “psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelenmesidir” şeklinde tanımlanmıştır (Thurstone, 1931; aktaranTavşancıl, 2005). Baysal (1981) tutumun “bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal obje ya da olaya karşı deneyim ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki eğilimi” olduğunu belirtmiştir. Symonds tutum teriminin yedi ortak anlamından bahsetmektedir: (1) Güçlü bir organik güdü, (2) Kas sisteminin ayarlanması, (3) Genelleştirilmiş davranışlar, (4) Dengelenmeye yönelik nörolojik eğilim ya da isteklilik, (5) Duygusal tepkiler, (6) Duygular, (7) Sözel olarak gösterilen kabul ya da reddedilmiş tepkiler (Symonds, 1925; aktaranÖzmenteş, 2006). Sherif tutum kavramına güdü kavramını da eklemiştir. Sherif'e göre bilişsel, güdüselsel ve davranışsal bir yapısı olan tutum, bireyin dış dünyaya ilişkin her türlü duygusunu içerir (Sherif, 1967; aktaranTavşancıl, 2005).

Gable tutumu “sosyal kurumların belli bir türüne, davranışın bir çeşidini önceden hazırlayan duygu yüklü bir fikirdir” şeklinde tanımlayarak tutumun, bilgi, duygu ve davranış öğelerinin bir kompozisyonundan oluştuğunu belirtmektedir (Gable, 1986; aktaranGüdek, 2007).

Hem sosyal algımızı hem de davranışlarımızı etkileyen, önemli bir sosyal psikoloji alanı olan tutumun, daha pek çok tanımı yapılmıştır. Smith'in klasikleşmiş ve günümüzde de sosyal psikologlar tarafından kabul gören tanımına göre; "Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir". Bir birey için her şey psikolojik obje olabilir; örneğin, sevdiği kimseler, nefret ettiği kimseler, yaptığı meslek, iş, sol ve sağ fikir cereyanları, oturduğu ev, milliyetçilik, aile planlaması, hızlı nüfus artışı, iş arkadaşları, çaldığı çalgı vb. Bunlara ve etrafındaki başka pek çok şeye karşı bireyin belirli tutumları olabilir (Smith, 1968, aktaran Kağıtçıbaşı, 2005).

Bir tutum, bireyin düşünce, duygu ve davranış eğilimlerini birbiriyle uyumlu kılar. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal ögeler, yerleşmiş ve güçlü tutumlarda tam olarak bulunur. Tutumlarda genellikle birbirleriyle uyum halinde bulunan bu üç faktöre tutumların ögeleri denir. Bu ögeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre bireyin bir konu ile ilgili bildikleri o konuya olumlu bakmasını gerektiriyorsa (bilişsel öge), birey o konuya ilişkin olumludur (duyuşsal öge). Bunu sözleri ya da davranışları (davranışsal öge) ile gösterir (İnceoğlu, 1993).

2.2 Anne - Baba Tutumları

Ebeveyn tutumları ile ilgili çalışmalar yapan bir başka araştırmacı ise Steinberg ve Darling`dir. Steinberg ve Darling (1993), ebeveynlik tarzı ve davranışının ayrı ayrı ele alınmaları gereken bir model ortaya koymuştur. Buna göre, ebeveyn davranışları çocuğu doğrudan etkiler ve çocuğun belirli davranışları sergileme olasılığını artırır ya da azaltır. Buna karşılık ebeveynlik tarzının etkisi daha dolaylıdır. Ebeveynlik tarzı, ebeveyn davranışını da içine alan daha kapsayıcı bir durumdur. Ebeveyn davranışı çocuk üzerinde direkt bir etkiye sahip iken ebeveyn tutumu, ebeveynin herhangi bir durum karşısındaki genel görünümünü yansıtır. Özellikle ebeveynlik tarzı, çocuğun sosyalleşmesinde ve davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Steinberg, 1993, aktaran Aktaş Özkafacı, 2012).

Kültürümüzde görülen ve bu araştırmada ele alınan ebeveyn tutumlarından bir diğeri de aşırı koruyucu ebeveyn tutumudur. Aşırı koruyucu ebeveyn tutumunda anne babanın aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi söz

konusudur. Bu tutumla yetiştirilen çocuklar, kendine güveni olmayan, sosyal ilişkilerde pasif, diğer kimselere aşırı bağımlı, çekingen, duygusal kırıklıkları olan çocuklardır (Kuzgun, 1991).

Bütün ebeveynlerin, çocuklarının büyüyünce nasıl biri olacaklarına, ne tür bir bilgi birikimine, ahlaki değere ve davranışsal standartlara sahip olacaklarına dair açık ya da gizli idealleri vardır. Ebeveynler, çocuklarını bu amaca yöneltmek için birçok farklı stratejiler denerler. Çocuklarının davranışlarını pekiştirirler ve cezalandırırlar, kendilerini rol model olarak kullanırlar, kendi inanç ve beklentilerini açıklarlar ve değer ve amaçlarını destekleyecek komular, akran grupları ve okullar seçerler. Böylelikle her ebeveynin benimsediği ve uyguladığı bu farklı yollar, farklı çocuk yetiştirme tutum ve davranışlarına yol açar. Bu farklı tutum ve davranışlar, çocuklarda ve ergenlerde farklı davranışlara neden olduğu için gelişim psikologları tarafından yapılan araştırmalarda önemli bir yer teşkil etmiştir. (Mussen, 1984; aktaran Karabulut Demir, 2007)

Çocuk gelişimi ve eğitiminde ailenin rolünü açıklayan kuramsal çerçeve değişik yaklaşımlara dayanmaktadır. Çocuk gelişimi ve eğitimi çevresel koşullar nedeniyle risk altında olduklarına inanılan çocukların bilişsel ve sosyal gelişmelerini erken yaşlarda desteklemek gerekir. Küçük çocukların, özellikle de içinde yaşadıkları çevre koşullarına bağlı olarak olumsuz konumda olanların eğitimi, gelişimi, bakım ve korunmasının sağlanması toplumun sorumluluğundadır. Olumsuz koşulların yarattığı etkilere sonradan tedavilerle çare bulmaya çalışmaktansa, çevre koşullarının yaratabileceği olumsuz etkileri önlemek amacıyla anne ve babalara büyük görevler düşmektedir (Tufan ve Güdek, 2008).

İnsan yaşamında, doğumdan önce başlayan ve hayatın sonuna kadar etkisini sürdüren bir kurum olarak aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik, kültürel ve toplumsal yönleriyle de çocuğun ruhsal gelişimini, davranışlarını biçimlendirip yönlendirir. Aile, çocuğun ruhsal gelişiminde en önemli ortam ve toplumsal kurumdur. Aynı zamanda, aile ciddi duygusal rahatsızlıkların, gerilim ve çatışmaların da kaynağı olabilir. Aile içi çatışmalar ve şiddet, kötü muamele gören çocuklar, yatma ve yeme ile sınırlandırılmış ilişkiler, engellenme ve başarısızlıklar, duygusal ya da diğer

doyumsuzluklar da aile yaşamında karşılaşılabilen sorunlardır. Aile, tüm yönleriyle incelenmesi son derece güç bir yaşama ortamıdır.

Çocuğun içine doğduğu aile ortamının ve sahip olduğu özelliklerin gelişimi belirlemede önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Bu durumda çocuğun gelişim ve eğitiminde bu derece belirleyici etkileri olan aile bireylerinin çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilendirilmeleri, bilinçlendirilmeleri ve öğrendiklerini davranışa dönüştürebilmeleri için belli bir program çerçevesinde eğitilmeleri gerekmektedir (Üstünoğlu, 1991).

Anne ve babaların kendi değer ve inançlarına göre değişik tutumları vardır. Anne baba tutumları, sevgi, hoşgörü ve kabul etmeyi içine alan “demokratik tutum” ve sevginin gösterilmediği hoşgörünün olmadığı, reddetmeyi içine alan otoriter tutum olmak üzere iki genel başlıkta toplanabilir. Demokratik anne-baba, çocuğun arzu ve ihtiyaçlarına karşı ilgilidir. Çocuğun davranışlarını ilgi ve anlayışla izler. Onun iradesine ve sağlıklı uyumuna değer verir. Çocukları yaşına göre kendisi ile ilgili bazı kararlar almaya teşvik eder. Önemli konularda alınan kararların nedenlerini çocukla tartışır. Onun görüşlerine değer verir. Dil alışverişine olanak sağlar. Hemen her konuda çocuğa iyi bir rehber olmaya çalışır.

Otoriter anne-baba ise, çocuğa olan sevgisini bile çocuğu istenilen şekilde davrandıkça (şartlı) gösterir. Sevgiyi bir pekiştirici olarak kullanır. İstenen davranışlar da çoğunlukla gelenek ve daha üst otoritelerce saptanmış kurallara uygun davranışlardır. Anne-baba, kendisini toplumsal otoritenin temsilcisi olarak görür. Mutlak itaat bekler. Kendisi otoriter kişiliğin temel nitelikleri olan dogmatik düşünce tarzına yatkın olduğundan, çocukla dil alışverişinde bulunmaz. İstek ve emirlerin tartışmasız yerine getirilmesini ister. Aksi halde, cezaya başvurur (Kuzgun, 1972). Baskı altında büyüyen çocuk, çekingen, başkalarının etkisinde kolayca kalabilen, aşırı hassas bir kişilik yapısına sahip olabilir. Anne babanın aşırı koruması, çocuğa gerekenden fazla kontrol ve özen göstermesi sonucu çocuk, genellikle diğer kimselere bağımlı, özgüveni olmayan bir birey olarak yetişir (Yavuzer, 1994).

Aşırı hoşgörü ve dürüstlük, çocuğun bencil olmasına ve zayıf sosyal çevre uyumuna neden olur. Çocuğuna boyun eğici davranış gösteren anne-babaların çocuk üzerinde gerektiğinde otorite sağlamaları mümkün olmaz. Çocuk, doğumundan itibaren var

olan ben merkezci tavrını, bu aşırı boyun eğici tavır nedeniyle, zamanla sosyal normlara uygun şekilde değiştiremez, uyumsuzlaşır. Anne babasına saygısı azalır. Onları yönetmeyi ister (Yavuzer, 1994).

Sık görülen olumsuz anne baba davranışlarından biri de çocuğun aynı davranışına karşı farklı zamanlarda farklı tutumların sergilenmesidir. Böyle bir tutum, çocuğun davranışlarına rehberlik edecek dengeli değer yargılarının oluşumunu engeller. Bu çocukların, daha tutarlı bir disiplinle yetiştirilmiş çocuklara oranla, cezaya daha çok direnç gösterdikleri ve saldırgan davranışlarının kolayca ortadan kaldırılamadığı gözlemlenmiştir. Saldırgan davranış gösterme ile sigara kullanımı arası ilişki de gösterilmiştir (Engin, 1993).

Öztürk (1990), anne-babasını otoriter olarak algılayan çocukların, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerini, demokratik olarak algılayanlardan daha yüksek bulmuştur. Akbaba, ilgisiz ve otoriter anne baba tutumunun birbirleri ile yakından ilişkili olduğunu, buna karşılık demokratik anne-baba tutumunun bu iki tutumdan farklı olduğunu öne sürmüştür. Aynı araştırmacı, demokratik tutumla yüksek benlik saygısı arasında, ilgisiz ve otoriter tutumla düşük benlik saygısı arasında paralel ilişki bildirmiştir.

Hoşgörülü, gerekli bazı kısıtlamalar dışında çocuğun kendi başına karar almasını destekleyen, kendini ailenin diğerleri kadar önemli bir elemanı olarak algılamasını sağlayan, işbirliğine açık, ödüllendirme ve gerekirse beklediği armağanın verilmeyişi, gezi programının ertelenmesi gibi cezalandırmalarla (ancak dövmeyi içermeyen) sağlanan ilişkinin, çocukta yüksek benlik saygısına, ve hemen bütün ruhsal fonksiyonlarda ileri derecede uyuma yol açtığı belirtilmektedir (Yavuzer, 1994).

Demokratik, hoşgörülü ve kabul edici tavrın benimsendiği evlerde, çocuklar aktif, bağımsız kararlar alabilen, yaratıcı, toplumsal bireyler olarak yetişirler. Yaşlıları arasında yüksek düzeyde kabul görürler. Bu tarzda yetiştirilen çocuklar, kolay egemenlik kurulamayan, başarılı, yapıcı, özel merakları olan bireyler olur, öte yandan otoriter tutumun benimsendiği evlerdeki çocuklarda, kavgacılık, işbirliğine yanaşmama, engel olunamayan ve tekrar eden saygısız davranışlar tespit edilmiştir (İkizoğlu, 1983).

Özetlemek gerekirse, çocuğa karşı aşırı korumacı ve hoşgörülü, düşküncü tutumlar; reddedici, baskıcı ya da boyun eğici veya ayırıcı; cezayı gerektiğinde de uygulamayan ya da aşırı uygulayan anne baba tutumları, çocuk için sosyal uyumu önleyen, bencil, çekingen, şiddete yöneltici, özgüven oluşumunu, dahası sosyalleşmeyi engelleyen, aile içi ilişkileri bozan tavırlardır (Yavuzer, 1994).

2.3 Müzik Eğitime Yönelik Tutumlar

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir (Uçan, 2005b).

Müziğin eğitim aracı olma işlevi, esas olarak eğitim ve öğretimde müziğin gücünden etkisinden ve katkısından yararlanma, dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır (Uçan, 2005a).

Müziğin işlevlerinin etkili ve verimli olabilmesi için insanı kasıtlı kültürlenme dediğimiz eğitim süreci içinde olumlu tutumların, bilgilerin ve davranışların kazandırılması gerekmektedir (Kocabaş, 1997). Çilden'e (2001) göre müzik eğitiminin amacı, çocuklarımızın sanatın bu önemli boyutunu yeterli derecede algılayarak davranışlarında olumlu değişiklikler yaratmalarını sağlamaktır. Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar (Özen, 2004). Nitelikli bir toplumun oluşturulmasında özellikle önemi olan yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesinde müzik eğitimi en etkili araçlardan biridir (Bilen, 1995).

Müzik eğitiminin temel ilke ve amaçları göz önünde tutulduğunda, ailenin çocuğun gelişiminde çok önemli rol oynamasına karşın, bu ilke ve amaçları çocuğa aktarması güçtür. Türk eğitim sisteminde, güzel sanatlar ve müzik eğitimi ile bilinçli olarak yetiştirmeye, ancak anaokulu ve anasınıfları olarak tanımlanan eğitim kurumlarında başlanabilir. Ayrıca müzik, anaokullarında vazgeçilmesi mümkün olmayan temel eğitim unsurudur (Atalay, 1999).

Küçük çocuklara müzik eğitimi verirken, onların kişisel gereksinimlerini karşılamak için ayarlamalar yapmak gerekir. Bu nedenle çocuğun içinde bulunduğu yaş ve gelişim seviyesi dikkate alınmalıdır. Müziksel olarak çocuğun nerede olduğunu bilmek, öğretmenin müzik aktivitelerini planlarken doğru karar vermesini sağlar (Young ve Glover, 1998).

Müzik eğitimi de üstlendiği görevler ve işlevleri ile bireyi ve içinde yaşadığı toplumu etkiler. Müzik eğitimi bireyde amaçlı olarak kültürel, sanatsal ve müzikal davranışlar kazandırır. Bu kazanımlar sonucunda bireyde değişimler meydana gelir “Müzik eğitimi yoluyla bireyin davranışlarında oluşan değişmelerin toplumu etkileyeceği, toplumdaki değişmelerin ise bireyi etkileyeceği açıktır” (Say, 2002).

Uçan (1994) müziğin bireysel, toplumsal ve kültürel işlevlerini şöyle açıklar “Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar. Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, bireyler ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar. Müziğin kültürel işlevleri, kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar”. Helvacı’ya(2006) göre ise, kültürel belleğin ve toplumsal bilinçaltında yerleşik bulunan kültürel değerlerin taşıyıcısı olarak kültürel kimliğin oluşumunda, korunmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında önemli rol oynar. Müzikle temel tutumlar, kabuller ve değerlerin esasları bulunur; aynı zamanda, çeşitli yönleriyle müzik, semboliktir ve toplumun örgütlenmesini yansıtır. Çünkü müzik, kültürün diğer tüm alanlarıyla kesişir.

Müzik eğitimcileri de etkili ve verimli bir öğrenmeyi sağlayabilmek için öğrencilerinin gelişim özelliklerini bilmeli, onları iyi tanımalı, eğitim-psikoloji, gelişim-eğitim, öğrenme-eğitim ilişkileri, öğrenme psikolojisi vb. konu ve kavramlar üzerinde nitelikli bir bilgi birikimine sahip olmalıdır. Örneğin “Somut İşlemler Dönemi” olarak tanımlanan 7-12 yaş arası çocuklarda “benmerkezci konuşma önemli ölçüde azalır, çocuk bilişsel güçlüklerin üstesinden gelmeye başlar. Somut işlemler

döneminde çocuğun işlemleri muhakeme edişi mantıklı bir hale gelir. İşlem öncesi dönemde çözülemeyen korunum problemleri, bu dönemde çözülür, çocuk işlemleri tersine çevirebilme kapasitesine erişir. Çocuklar bu dönemde sıralama, sınıflandırma ve karşılaştırma işlemleri için şemalar geliştirirler. Nesnelere renk, uzunluk, yapıldığı maddeler gibi farklı özelliklerine bağlı olarak sınıflandırabilirler” (Erden ve Akman, 2003). “Gelişim Psikolojisi (ya da çocuk gelişimi) müzik öğretmenleri için bazı rehberlikler sağlayabilir. Gelişim Psikolojisi, eğitimsel teknikler ve materyallerin geliştirilmesinde, müfredat kararlarının hazırlanmasında temelleri sağlayabilir” (Abeles, Hoffer ve Klotman, 1994; aktaran Özmenteş, 2006). Müzik eğitimcilerinin çocuk gelişimi ile ilgili temel ilkeleri (gelişimin bir bütün oluşu, bireysel farklılıklar vb.), gelişimi etkileyen faktörleri (kalıtım, çevre, anne-baba tutumları vb.) bilmesi doğru zamanda doğru müzik eğitimi yaşantılarının da gerçekleşmesi için önemlidir.

2.4 Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumları

Arul (2002) tutumların ölçülmesinin gereği tutumların değişmesi üzerine yapılan deneysel ve benzer çalışmalarda daha da önemli olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle de eğitim araştırmalarında tutumların ölçülmesi, davranışlarla olan yakın ilişkisi üzerine dayandırılmaktadır. İstenen davranış değişikliklerinin yaratılabilmesi için benzer yönde tutumların da değiştirilmesi düşüncesi birçok eğitim modelinde yer almıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da anne babanın müzik eğitimine yönelik tutumları, çocuklardaki başarıyı yordayıcı bir değişken olarak incelenebilir. Çocukların müzikle ilgili yalnızca bilgi ve beceri sahibi olmaları bir müzik eğitimi programının tek başarı ölçütü olarak kabul edilmemektedir. Öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının geliştirilmesi gerektiğini aksi takdirde olumsuz tutumların bir müzik eğitimi programını hızla ve derinden hasara uğratabileceğini söylemektedir (Arul, 2002; aktaran Özmenteş, 2006).

Abeles, Hoffer ve Klotman müzik eğitiminin sosyo-psikolojik boyutlarını öz-görü, roller ve beklentiler, rekabet, işbirliği, liderlik, özgüven ve tutumlar olarak sınıflandırmış ve müziğe yönelik olumlu tutumların gelişiminin müzik eğitiminin en önemli hedeflerinden biri olduğunu bildirmiştir (Abeles, Hoffer ve Klotman, 1994; aktaran Özmenteş, 2006). Bu nedenle çocuğun müzik eğitimindeki başarısı, yönlendirilmesi, anne ve babanın müzik eğitimine ve dersine yönelik tutumlarıyla da

yakından ilişkilidir. Çünkü anne ve babanın müzik eğitimine karşı olumlu tutum ve yaklaşımları, çocuğun müzik alanında gelişmeye yönelik isteğini ve çabasını olumlu yönde etkileyecektir. Bu yönüyle çocuğun başarısına yön veren bir etken olarak, anne ve babaların müzik eğitimine yönelik tutumlarının ölçülmesi önemlidir.

Türkiye’de müzik eğitimiyle ilişkili tutumları ölçme amacıyla hazırlanan ölçme araçlarının sayısı son yıllarda artmaya başlamıştır. Bu tür bir ölçme aracının, müzik eğitimi alanındaki çalışmaların bilimsel niteliğini arttırarak önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı ise anne babaların müzik eğitimine ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçme aracı geliştirmek ve çocukları ilköğretim okullarında okumakta olan ebeveynlerin müzik eğitime ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere (cinsiyet, eğitim düzeyleri, müzik dinleme sıklığı, evde herhangi bir müzik çalgısına sahip olma, herhangi bir müzik çalgısını çalabilme) göre incelemektir.

Müzik eğitime yönelik tutumların farklı değişkenler olduğu sayılısıyla yola çıkılarak geliştirilen bu araç, anne ve babaların çocuklarının sadece okulda aldıkları müzik eğitime yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik hazırlanmıştır (Güdek ve Karakaya, 2013).

2.5 İlgili Araştırmalar

Araştırmanın konusu olan sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumlarına etkisini direkt ele alan herhangi bir çalışma bulunmamakla birlikte inceleme yönü açısından değişkenler tek tek ele alındığında muhtelif çalışmaların yapıldığı görülebilir. Aşağıda bu çalışmaları temel alan tezlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tenkoğlu (2005) çalışmasında öğrencilerin müzik tutumlarının sınıf öğretmenin müzik algısına göre farklılaşma olduğu araştırılmak istenmiş ve elde edilen sonuçlar ışığında müzik dersi içerisinde müzik etkinliklerine yer vermesi, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının geliştiğini göstermektedir. Bununla birlikte öğrencilerde kendine güven duygusunun geliştiği, müzikle rahatlama sağlandığı ve çalgı çalma söyleme etkinliklerinden cesaret aldıkları görülmektedir.

Güven (2017) çalışmasında çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki incelenmek istenmiş ve elde edilen sonuçlara göre, çocukların müzik tutumları ve sosyal becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kız öğrencilerin müziğe yönelik tutumları ve sosyal becerilerinin erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Apaydın (2018) çalışmasında, öğrencilerin dini musiki derslerine yönelik tutumları incelenmiş ve öğrencilerin bu derse karşı olumlu tutum içerisinde oldukları anlaşılmıştır. Ders saatinin iki ders saatine çıkarılması ve icra uygulamalarına daha fazla yer verilmesi de araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Özzeybek (2018) çalışmasında öğrencilerin müziğe ilişkin tutumlarının cinsiyete ve koroda şarkı söyleme durumuna göre farklılıkların araştırılması istenmiş, elde edilen sonuçlara göre ise; araştırmanın alt problemlerine bağlı olarak kız ve erkek öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının cinsiyet dağılıma göre aralarında anlamlı bir fark olmadığı ve koroda şarkı söyleyen öğrenciler ile koroda şarkı söylemeyen öğrencilerin arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir.

Koca (2013) çalışmasında; ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını incelemek istemiş ve araştırma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, müzik dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, ailenin eğitim düzeyi ve okudukları alan türleri değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Kabataş (2017) ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin müziğe karşı tutumlarının müzik ve müzik teknolojisini günlük hayatla ilişkilendirebilmedeki başarılarına etkisini incelemek, müzik ve müzik teknolojisi ile günlük hayatı ilişkilendirebilme düzeylerini belirlemek, öğrencilerin müzik ve müzik teknolojisine yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla olduğu çalışmada; öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları ile müzik dersini günlük hayatla ilişkilendirebilmedeki başarıları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğunu saptamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışmanın evren ve örnekleme, veri toplama (ölçme) aracı ve bu ölçme aracı ile toplanan verilerin analizinde kullanılan istatistikî tekniklere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, sosyo-kültürel özelliklerin, anne-babaların müzik dersine yönelik tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlandığından betimsel nitelikte, tarama modeli esas alınarak yapılmıştır. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2018) göre "Tarama araştırmaları daha çok 'ne, nerede, ne zaman, ne sıklıkta, hangi düzeyde, nasıl' gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır." (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Tarama modelleri (araştırmaları) ile değişkenler arasındaki pek çok ilişki, fark analizleri de dâhil araştırılabilir (Karasar, 2017). Bu açıklamaya uygun olarak, araştırmada, ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının genel olarak ne olduğu ve müzik dersine yönelik tutumlarının bazı sosyo-kültürel özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İlköğretim okullarında okuyan ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Sinop ili Belediye Sınırları içinde bulunan ilkokul ve ortaokullardan çocukları Gazi Mustafa Kemal İlkokulu, Atatürk İlkokulu, İstiklal İlkokulu, Fatih İlkokulu, Gelincik Ortaokulu, Şehit Halil Özdoğru Ortaokulu, İstiklal Ortaokulunun da öğrenimlerine devam eden toplam 1168 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan ebeveynlerin demografik/kişisel özellikleri aşağıda, Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Okullarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Okul kademesi	İlkokul	859	73,5
	Ortaokul	309	26,5

Araştırmaya katılan ebeveynlerin %73,5'inin çocukları ilkokula, %26,5'i ortaokula devam etmektedir.

Tablo 2. Ebeveynlerin Anne-Baba Olmalarına İlişkin Frekansve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Ebeveyn	Anne	823	70,5
	Baba	345	29,5

Tablo 2' de ebeveynlerin %70,5'i anne ve %29,5'i babadır.

Tablo 3. Ebeveynlerin Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Yaş	20-30 yaş	76	6,5
	31-40 yaş	689	59,0
	41-50 yaş	365	31,3
	51 yaş ve üstü	38	3,3

Ebeveynlerin yaşlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3'te verilmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük bölümü (%59,0) 31-40 yaş grubunda olup bunu %31,3 ile 41-50 yaş grubundaki ebeveynler, %6,5 ile 20-30 yaş grubundaki ebeveynler ve %3,3 ile 51 yaş ve üstü grupta bulunan ebeveynler oluşturmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Aile Yapısına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Aile yapısı	Çekirdek aile	1059	90,7
	Ataerkil geniş aile	36	3,1
	Geçici geniş aile	47	4,0
	Dağılmış aile	26	2,2

Öğrencilerin aile yapılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4'te verilmiştir. Öğrencilerin çok büyük bir bölümü, %90,7 ile bir çekirdek aile ferdidir. Öğrencilerin %3,1'i ataerkil bir ailede, %4,0'ü geçici geniş bir ailede ve kalan %2,2'si dağılmış bir aile üyesidir.

Tablo 5. Ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Kendini tanımlama	Otoriter	284	24,3
	Aşırı izin verici	46	3,9
	Aşırı koruyucu	332	28,4
	Mükemmeliyetçi	131	11,2
	Demokratik	375	32,1

Ebeveynlerin kendini tanımasına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 5’te verilmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin kendilerini tanımlamaları istendiğinde, yüksekten düşüğe doğru, %32,1’i kendisini demokratik, %28,4’ü aşırı koruyucu, %24,3’ü otoriter, %11,2’si mükemmeliyetçi ve kalan %3,9’u aşırı izin verici olarak tanımlamıştır.

Tablo 6. Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Annenin eğitim durumu	İlkokul	202	17,3
	Ortaokul	165	14,1
	Lise	329	28,2
	Üniversite	348	29,8
	YL/Doktora	32	2,7
	Cevapsız	92	7,9
Babanın eğitim durumu	İlkokul	111	9,5
	Ortaokul	108	9,2
	Lise	230	19,7
	Üniversite	342	29,3
	YL/Doktora	78	6,7
	Cevapsız	299	25,6

Ebeveynlerin eğitim durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 6’da verilmiştir. Araştırmaya katılan annelerin eğitim durumlarına bakıldığında en büyük grubun %29,8 ile üniversite mezunu ve %28,2’sinin lise mezunu oldukları

görülmektedir. Benzer şekilde, babaların %29,3'ü üniversite mezunu ve %19,7'si lise mezunudur.

Tablo 7. Ebeveynlerin Mesleklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Meslek	Profesyonel meslek sahibi	50	4,3
	Öğretmen	120	10,3
	Serbest/ticaret	58	5,0
	Memur	198	17,0
	İşçi	151	12,9
	Esnaf/zanaatkar	42	3,6
	Ev hanımı	443	37,9
	Diğer	104	8,9
	Cevapsız	2	0,2

Ebeveynlerin mesleklerine ilişkin dağılımları incelendiğinde Tablo 7'de görüldüğü gibi en büyük ilk üç grubun sırasıyla, %37,9 ile ev hanımı, %17,0 ile memur ve %12,9 ile işçi olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Ebeveynlerin Çocuk Sahibi Olma Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Çocuk sahibi olma yaşı	20-30 yaş	915	78,3
	31-40 yaş	231	19,8
	41 yaş ve üstü	22	1,9

Tablo 8'e göre ebeveynlere ne zaman çocuk sahibi oldukları sorulduğunda, %78,3'ü 20-30 yaş aralığında, %19,8'i 31-40 yaş aralığında ve kalan %1,9'u 41 ve üstü yaşında çocuk sahibi olduklarını belirtmiştir.

Tablo 9. Aile Gelirine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Aile geliri	1000-2000 TL	269	23,0
	2100-3000 TL	240	20,5

3100-4000 TL	187	16,0
4100-5000 TL	162	13,9
5100-6000 TL	123	10,5
6100 TL ve üstü	182	15,6
Cevapsız	5	0,4

Aile gelir düzeylerine bakıldığında en büyük ilk üç grubu sırasıyla, %23,0 ile 1.000-2.000 TL, %20,3 ile 2.100-3.000 TL ve %16,0 ile 3.100-4.000 TL olduğu Tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 10. Annelerin Çalışmasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
İş yaşamında aktif olması (Anne= 823)	Evet	406	49,3
	Hayır	409	49,7
	Cevapsız	8	1,0

Annelerin çalışmasına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 10’da verilmiştir. Araştırmaya katılan annelerin %49,3’ü iş yaşamında aktif olduğunu, %49,7’si ise aktif olmadıklarını (çalışmadıklarını) söylemektedir.

Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsiyetine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	<i>f</i>	%
Çocuğun cinsiyeti	Kız	378	32,4
	Erkek	319	27,3
	İkisi de	471	40,3

Tablo 11’de de görüldüğü üzere araştırmaya katılan ebeveynlerin %32,4’ünün okula giden çocuğunun cinsiyeti kız, %27,3’ünün erkek ve kalan %40,3’ünün hem kız hem de erkektir.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bazı sosyo-kültürel özelliklerin, anne-babaların müzik dersine yönelik tutumlarına etkisini incelenmek amacıyla iki bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır (Ek-1).

Anketin ilk bölümünde, araştırmaya katılan ilkokul ve ortaokul ebeveynlerinin bazı sosyo-kültürel (demografik) özelliklerini öğrenmek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen 10 soruluk bir bilgi formu, ikinci bölümde ise anne-babaların müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek üzere Güdek ve Karakaya (2008) tarafından geliştirilerek geçerlik ve güvenilirlikleri analizleri yapılan 34 maddeden oluşan tek boyutlu *İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği* yer almaktadır.

Çalışmaya katılan ve çocuğu ilkokul veya ortaokulda eğitime devam eden anne-babaların müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek üzere 34 maddelik ve tek boyuttan/faktörden oluşan İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği kullanılmıştır. 5'li Likert tipinde düzenlenen ölçeğin maddeleri, çalışmaya katılan anne-babalar tarafından ('Kesinlikle katılmıyorum' (1) ile 'Kesinlikle katılıyorum' (5) arasındaki seçeneklerden biri işaretlenerek) değerlendirilmiştir. Faktör analizi sonrası 34 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapı elde edilmiş ve maddelerin faktör yük değerlerinin 0,50 ile 0,76 arasında değiştiği ve tek boyutlu olarak toplam varyansın %51,08'ini açıkladığı bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) ise 0,972 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek ortalama puan müzik dersine yönelik olumlu anne-baba tutumunu, düşük puan ise düşük anne-baba tutumunu göstermektedir (Güdek ve Karakaya, 2008, s. 312-313)

Ölçeğin genelinden alınan puanın yüksekliği, anne-babaların okuldaki müzik dersine yönelik tutumunun/algısının olumlu olduğunu, düşük puan ise okuldaki müzik dersine yönelik tutumunun/algısının olumsuz olduğunu göstermektedir. Ölçeğin tüm maddeleri (ifadeleri) olumlu yüklemlili olup, olumsuz yüklemlili (ters madde) yoktur. Ölçme aracındaki seçenekler arasındaki aralıkların eşit olduğu varsayımından hareketle iki aralık arası değer 0,80 olarak hesaplanmıştır ($4/5=0,80$). İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğinin maddeleri için belirlenen puan aralıkları ve seçenekler aşağıdaki gibidir.

<u>Puan Aralığı</u>	<u>Seçenek</u>	<u>Tutum Düzeyi</u>
1,00-1,80	Kesinlikle katılmıyorum	Çok olumsuz/düşük
1,81-2,60	Katılmıyorum	Olumsuz/düşük
2,61-3,40	Kararsızım	Orta

3,41-4,20	Katılıyorum	Olumlu/yüksek
4,21-5,00	Kesinlikle katılıyorum	Çok olumlu/yüksek

Tablo 12’de görüldüğü üzere araştırmada kullanılan İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğinin bu araştırma için uygunluğu bir madde analizi ile tekrar güvenilirliklerine (iç-tutarlılıklarına) bakılarak incelenmiştir. Cronbach Alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir:

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek/boyut güvenilir değildir,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin/boyutun güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek/boyut oldukça güvenilir, ve

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek/boyut yüksek derecede güvenilirdir (Kalaycı, 2006; Karagöz, 2016; Özdamar, 2002).

Tablo 12. İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğine ilişkin güvenilirlik analizi

Madde	Toplam-Madde Korelasyonu	Madde Cronbach Alfa	Silindiğinde Genel Katsayısı
Madde 01	0,629	0,975	0,975
Madde 02	0,687	0,974	
Madde 03	0,702	0,974	
Madde 04	0,671	0,974	
Madde 05	0,646	0,975	
Madde 06	0,789	0,974	
Madde 07	0,778	0,974	
Madde 08	0,731	0,974	
Madde 09	0,742	0,974	
Madde 10	0,695	0,974	
Madde 11	0,636	0,975	
Madde 12	0,753	0,974	
Madde 13	0,697	0,974	
Madde 14	0,678	0,974	
Madde 15	0,779	0,974	
Madde 16	0,763	0,974	
Madde 17	0,675	0,974	
Madde 18	0,730	0,974	
Madde 19	0,707	0,974	

Madde 20	0,713	0,974
Madde 21	0,768	0,974
Madde 22	0,753	0,974
Madde 23	0,747	0,974
Madde 24	0,762	0,974
Madde 25	0,778	0,974
Madde 26	0,726	0,974
Madde 27	0,766	0,974
Madde 28	0,734	0,974
Madde 29	0,786	0,974
Madde 30	0,697	0,974
Madde 31	0,679	0,974
Madde 32	0,712	0,974
Madde 33	0,795	0,974
Madde 34	0,702	0,974

Tek boyutlu İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğinin genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alfa) $\alpha=0,975$ olarak Tablo 12'de hesap edilmiştir. Her hangi bir madde ölçekten silindiğinde güvenilirlik katsayısının (Cronbach Alfa) yükselmeyeceği görüldüğünden (üçüncü sütun), ölçekte yer alan maddelerin çıkarılmalarına gerek olmadığı anlaşılmaktadır. Ölçek maddelerinin ölçeğin geneli ile olan korelasyon katsayılarını gösterir madde-toplam korelasyon katsayılarının ise 0,629 ile 0,795 arasında olduğu bulunmuş ve maddeler ile ölçek arasında yeterli düzeyde ilişki ($r \geq 0,30$) olduğu görülmüştür.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan ebeveynlerden, Sosyo-Kültürel Özellikler Anketi ve İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği ile toplanan verilerin tümü SPSS 23.0 for Windows programına aktarılmış ve istatistiksel analizler yapılmıştır.

Çalışmaya katılan ebeveynlerden elde edilen verilerin çözümüne geçilmeden önce, bu verilerin anket ile belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hatalar ve ciddi oranda eksiklikler barındırıp barındırmadığı kontrol edilmiştir. Daha sonra ise çalışmanın amacına bağlı olarak uygulanacak istatistikî analizlerin seçimi (parametrik veya non-parametrik) için Kolmogorov-Smirnov (K-S) testiyle veri gruplarının normallik dağılımları incelenmiştir.

Tablo 13. Ebeveynlerin sosyo-kültürel özelliklerine bağlı olarak ölçek puanları üzerindeki normallik dağılımlarına yönelik Kolmogorov-Smirnov testi

Değişken	İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği Puanı
Ebeveyn	0,350
Okul düzeyi	0,273
Yaş	0,471
Aile yapısı	0,002**
Kendini tanımlama	0,266
Eğitim durumu (anne)	0,350
Eğitim durumu (baba)	0,270
Meslek	0,000***
Çocuk sahibi olma yaşı	0,029*
Gelir	0,329
Çocuğun cinsiyeti	0,199
Annenin iş yaşamında aktif olması	0,270

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Veri grubunun normallik dağılımı göstermesi için $p > .05$ olmalıdır (Pallant, 2005). Tablo 13'te de görüleceği gibi araştırmaya katılan ilkokul ve ortaokul öğrenci ebeveynlerinin anne-baba olması, çocukların okul düzeyi, yaşı, kendini tanımlaması, eğitim durumu, gelir düzeyi, okula giden çocuğun cinsiyeti ve araştırmaya katılan annelerin iş yaşamında aktif olması değişkenlerinin ölçeğin puanları üzerindeki dağılımları normallik gösterirken ($p > .05$), aile yapısı, meslek ve çocuk sahibi olma yaşı değişkenlerin ölçek puanı üzerindeki dağılımı normallik göstermemektedir ($p < .05$). Normallik dağılımına ilişkin yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki analizler yapılmıştır;

Ebeveynlerin, müzik dersine yönelik tutumlarına araştırmak üzere, ölçek ve ölçek maddelerinin puanlarının ortalaması (\bar{X}) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.

Ebeveynlerin, cinsiyeti, çocuklarının gittiği okul kademesi ve annenin iş yaşamında aktif olmasına bağlı olarak, müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır.

Ebeveynlerin, yaş, kendini tanımlama, anne-babanın eğitim düzeyi, aile geliri ve okula giden çocuğun cinsiyetine bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere tek-yönlü varyans analizi

(one-way ANOVA) uygulanmıştır. Ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Tukey testi yapılmıştır.

Ebeveynlerin, aile yapısı, meslek ve çocuk sahibi olma yaşına bağlı olarak, müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere (normallik varsayımı sağlanamadığından) Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Yapılan tüm istatistiksel hesaplamalarda temel anlamlılık düzeyi *0,05* olarak kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmayla ilgili alt problemler doğrultusunda elde edilen bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1 Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Sosyo-Kültürel Özelliklerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bu alt bölümde, araştırmaya katılan ebeveynlerin sosyo-kültürel özelliklerinden anne-baba olmasına, çocukların okul düzeyine (kademisine), yaşlarına, aile yapılarına, kendilerini tanımlamalarına, eğitim durumlarına, mesleklerine, kaç yaşında çocuk sahibi olduklarına, aile gelir düzeylerine, çocuğun cinsiyetine ve annelerin iş yaşamında aktif olmalarına göre müzik dersine yönelik tutumlarında (ilişkili puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı incelenmiştir.

4.1.1 Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, anne ya da baba olmasına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin t- testi sonuçları Tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 14. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Baba Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi

Ebeveyn	Betimsel İst.			t-test		
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Anne	823	3,91	0,70	2,64	1166	0,008**
Baba	345	3,79	0,72			

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının), cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın anneler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(1166)}=2,64$; $p=0,008$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, annelerin ($\bar{X}_{\text{Anne}}=3,91$) müzik dersine yönelik tutumlarının babalardan ($\bar{X}_{\text{Baba}}=3,79$) daha olumlu/yüksek olduğu görülmektedir.

4.1.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, çocuklarının okul düzeyine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin t- testi sonuçları Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Çocuğun Eğitim Gördüğü Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi

	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
İlkokul	859	3,88	0,71	0,54	1166	0,590
Ortaokul	309	3,86	0,68			

Ebeveynlerin, çocukların okuluna bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan bağımsız gruplar t-testine göre çocuğun okulu, müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p>.05$). Başka bir deyişle, Tablo15’e göre çocuğu ilkokul ve ortaokula giden ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları farklılaşmamaktadır (benzerdir).

4.1.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, yaşlarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Yaş	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
20-30 yaş (1)	76	3,88	0,69	0,15	0,931
31-40 yaş (2)	689	3,87	0,72		
41-50 yaş (3)	365	3,89	0,70		
51 yaş ve üstü (4)	38	3,94	0,52		

Ebeveynlerin, yaşlarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (ANOVA) göre yaş, ebeveynlerin müzik dersine yönelik

tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p>.05$). Başka bir deyişle, Tablo 16’da farklı yaş gruplarındaki ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları farklılaşmamaktadır (benzerdir).

4.1.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, aile yapılarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Aile	Betimsel İst.				Kruskal-Wallis testi		
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>Sıra Ort.</i>	X^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Çekirdek aile	1059	3,88	0,70	584,16	3,37	3	0,338
Ataerkil geniş aile	36	3,91	0,75	603,24			
Geçici geniş aile	47	3,91	0,88	527,27			
Dağılmış aile	26	3,89	0,51	675,81			

Tablo 17’de görüldüğü üzere ebeveynlerin, aile yapılarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre aile yapısı, ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p>.05$). Başka bir deyişle, farklı aile yapılarına sahip ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları farklılaşmamaktadır (benzerdir).

4.1.5 Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, kendilerini tanımlamalarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 18’de ve post - hoc Tukey testi sonuçları Tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 18. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Kendini tanımlama	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Otoriter (1)	284	3,76	0,74	3,67	0,006**
Aşırı izin verici (2)	46	3,88	0,60		
Aşırı koruyucu (3)	332	3,74	0,70		
Mükemmeliyetçi (4)	131	3,91	0,70		
Demokratik (5)	375	4,01	0,69		

** $p < .01$

Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi sonrasında yapılan ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Kendini tanımlama	(J) Kendini tanımlama	<i>p</i>
Otoriter (1)	Aşırı izin verici (2)	0,882
	Aşırı koruyucu (3)	0,939
	Mükemmeliyetçi (4)	0,948
	Demokratik (5)	0,009**
Aşırı izin verici (2)	Otoriter (1)	0,882
	Aşırı koruyucu (3)	0,663
	Mükemmeliyetçi (4)	0,994
	Demokratik (5)	0,996
Aşırı koruyucu (3)	Otoriter (1)	0,939
	Aşırı izin verici (2)	0,663
	Mükemmeliyetçi (4)	0,653

	Demokratik (5)	0,003**
Mükemmeliyetçi (4)	Otoriter (1)	0,948
	Aşırı izin verici (2)	0,994
	Aşırı koruyucu (3)	0,653
	Demokratik (5)	0,699
Demokratik (5)	Otoriter (1)	0,009**
	Aşırı izin verici (2)	0,996
	Aşırı koruyucu (3)	0,003**
	Mükemmeliyetçi (4)	0,699

** $p < .01$

Araştırmaya katılan ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı Tablo 18’de ki ANOVA ile incelenmiş ve ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarının müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur [$F_{(4; 1163)}=3,67$; $p=0,006$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan Tablo 19’da ki post-hoc Tukey testine göre Kendini demokratik olarak tanımlayan ($\bar{X}_{\text{Demokratik}}=4,01$) ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları, kendilerini otoriter ve aşırı koruyucu olarak tanımlayan ebeveynlerden ($\bar{X}_{\text{Otoriter}}=3,76$; $\bar{X}_{\text{Aşırı koruyucu}}=3,74$) daha olumludur.

4.1.6 Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin annenin eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 20’de, annenin eğitim durumu değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 21’de ve babanın eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 22’de, Babanın eğitim durumu değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 23’te yer almaktadır.

Tablo 20. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Annenin Eğitim

Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Annenin eğitim durumu	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İlkokul (1)	202	3,60	0,78	20,03	0,000***
Ortaokul (2)	165	3,82	0,61		
Lise (3)	329	3,85	0,66		
Üniversite (4)	348	4,10	0,60		
YL/Doktora (5)	32	4,06	0,98		

*** $p < .001$

Tablo 21. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Annenin Eğitim Durumu	(J) Annenin Eğitim Durumu	<i>p</i>
İlkokul (1)	Ortaokul (2)	0,037*
	Lise (3)	0,000***
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,003**
Ortaokul (2)	İlkokul (1)	0,037*
	Lise (3)	0,799
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,041*
Lise (3)	İlkokul (1)	0,000***
	Ortaokul (2)	0,799
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,047*
Üniversite (4)	İlkokul (1)	0,000***
	Ortaokul (2)	0,000***
	Lise (3)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,995
YL/Doktora (5)	İlkokul (1)	0,003**
	Ortaokul (2)	0,041*
	Lise (3)	0,047*

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tablo 20’de görüldüğü üzere annenin eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(4; 1163)}=20,03$; $p < 0,001$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan Tablo 21’de kpost-hoc Tukey testine göre; a) İlkokul mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm annelerden olumsuzdur/düşüktür, b) ortaokul ve lise mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerden daha olumsuzdur.

Başka bir deyişle üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğer annelerden, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin ise müzik dersine yönelik tutumları ilkokul mezunu olan annelerden daha olumludur ($\bar{X}_{\text{İlkokul}}=3,60$; $\bar{X}_{\text{Ortaokul}}=3,82$; $\bar{X}_{\text{Lise}}=3,85$; $\bar{X}_{\text{Üniversite}}=4,10$; $\bar{X}_{\text{YL/Doktora}}=4,06$).

Tablo 22. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi (N=1168)

Babanın eğitim durumu	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İlkokul (1)	111	3,75	0,70	2,80	0,025*
Ortaokul (2)	108	3,72	0,67		
Lise (3)	230	3,85	0,72		
Üniversite (4)	342	3,96	0,66		
YL/Doktora (5)	78	3,98	0,77		

* $p < .05$

Tablo 23. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Babanın Eğitim Durumu	(J) Babanın Eğitim Durumu	<i>p</i>
İlkokul (1)	Ortaokul (2)	0,999
	Lise (3)	0,952
	Üniversite (4)	0,021*
	YL/Doktora (5)	0,019*

Ortaokul (2)	İlkokul (1)	0,999
	Lise (3)	0,844
	Üniversite (4)	0,017*
	YL/Doktora (5)	0,014*
Lise (3)	İlkokul (1)	0,952
	Ortaokul (2)	0,844
	Üniversite (4)	0,231
	YL/Doktora (5)	0,897
Üniversite (4)	İlkokul (1)	0,021*
	Ortaokul (2)	0,017*
	Lise (3)	0,231
	YL/Doktora (5)	0,741
YL/Doktora (5)	İlkokul (1)	0,019*
	Ortaokul (2)	0,014*
	Lise (3)	0,897
	Üniversite (4)	0,741

* $p < .05$

Tablo 22’de görüldüğü üzere babanın eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [F (4; 1163)=2,80; p=0,025]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan post-hoc Tukey testine göre (Tablo 23); Üniversite ve Yüksek Lisans/Doktora mezunu olan babaların ($\bar{X}_{\text{Üniversite}}=3,96$; $\bar{X}_{\text{YL/Doktora}}=3,98$) müzik dersine yönelik tutumları, ilkokul ve ortaokul mezunu olan babalardan ($\bar{X}_{\text{İlkokul}}=3,75$; $\bar{X}_{\text{Ortaokul}}=3,72$) daha olumludur.

4.1.7 Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, mesleklerine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 24’te yer almaktadır.

Tablo 24. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Meslek

Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Meslek	Betimsel İst.			Kruskal-Wallis testi			M-W
	<i>N</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>Sıra Ort.</i>	X^2	<i>sd</i>	
Profesyonel meslek s. (1)	50	4,02	0,78	661,82	55,40	7	0,000***
Öğretmen (2)	120	4,23	0,52	773,91			1 ile 7,8
Serbest/ticaret (3)	58	3,93	0,62	615,61			
Memur (4)	198	3,86	0,74	577,39			
İşçi (5)	151	3,92	0,65	590,31			
Esnaf/zanaatkar (6)	42	3,93	0,65	596,49			
Ev hanımı (7)	443	3,78	0,69	529,38			
Diğer (8)	104	3,73	0,85	535,25			

*** $p < .001$

Tablo 24’de ebeveynlerin, mesleklerine bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis göre meslek anlamlı bir farklılığa neden olmaktadır [$X^2_{(7)}=55,40$; $p < 0,001$]. Hangi meslek grupları arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) öğretmenlerin (Sıra Ortalaması Öğretmen (2)=773,91) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm meslek gruplarından daha olumludur, b) profesyonel meslek sahibi ebeveynlerin (Sıra Ortalaması Profesyonel meslek sahibi (1)=661,82) ise müzik dersine yönelik tutumları ev hanımı ve ‘diğer’ meslek sahibi ebeveynlerden (Sıra Ortalaması Ev hanımı (7)=529,38; Sıra Ortalaması Diğer (8)=535,25) daha olumludur.

4.1.8 Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, kaç yaşında çocuk sahibi olduklarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Çocuk Sahibi

Olma Yaşına Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Çocuk sahibi olma yaşı	Betimsel İst.				Kruskal-Wallis testi			M-W
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>Sıra Ort.</i>	X^2	<i>sd</i>	<i>p</i>	
20-30 yaş (1)	915	3,95	0,70	642,86	9,43	2	0,009**	1, 2 ile 3
31-40 yaş (2)	231	3,96	0,72	644,32				
41 yaş ve üstü (3)	22	3,68	0,68	482,57				

** $p < .01$

Tablo 25'de görüldüğü üzere ebeveynlerin, çocuk sahibi olma yaşına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis göre çocuk sahibi olma yaşı anlamlı bir farklılığa neden olmaktadır [$X^2_{(2)}=9,43$; $p=0,009$]. Hangi yaş grupları arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; çocuk sahibi olma yaşı 20-30 ve 31-40 aralığında olan ebeveynlerin (Sıra Ortalaması_{20-30 yaş}=642,86; Sıra Ortalaması_{31-40 yaş}=644,32) müzik dersine yönelik tutumları 41 ve üstü yaşında çocuk sahibi olan ebeveynlerden (Sıra Ortalaması_{41 yaş ve üstü}=482,57) daha olumludur.

4.1.9 Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, aylık gelir düzeylerine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin aile geliri değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 26'da ve aile geliri değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 27'de yer almaktadır.

Tablo 26. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Aile Geliri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Aile geliri	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1000-2000 TL (1)	269	3,66	0,77	11,19	0,000***
2100-3000 TL (2)	240	3,86	0,70		
3100-4000 TL (3)	187	3,83	0,54		
4100-5000 TL (4)	162	3,86	0,70		
5100-6000 TL (5)	123	4,10	0,63		
6100 TL ve üstü (6)	182	4,13	0,72		

*** $p < .001$

Tablo 27. Aile Geliri Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Aile Geliri	(J) Aile Geliri	<i>p</i>
1000-2000 TL (1)	2100-3000 TL (2)	0,014*
	3100-4000 TL (3)	0,000***
	4100-5000 TL (4)	0,011*
	5100-6000 TL (5)	0,000***
	6100 TL ve üstü (6)	0,000***
2100-3000 TL (2)	1000-2000 TL (1)	0,014*
	3100-4000 TL (3)	0,884
	4100-5000 TL (4)	0,899
	5100-6000 TL (5)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,005**

3100-4000 TL (3)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,884
	4100-5000 TL (4)	0,824
	5100-6000 TL (5)	0,009**
	6100 TL ve üstü (6)	0,008**
4100-5000 TL (4)	1000-2000 TL (1)	0,011*
	2100-3000 TL (2)	0,899
	3100-4000 TL (3)	0,824
	5100-6000 TL (5)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,007**
5100-6000 TL (5)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,008**
	3100-4000 TL (3)	0,009**
	4100-5000 TL (4)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,993
6100 TL ve üstü (6)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,005**
	3100-4000 TL (3)	0,008**
	4100-5000 TL (4)	0,007**
	5100-6000 TL (5)	0,993

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tablo 26’ da Aile gelir durumuna bağlı olarak ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(5; 1157)}=11,19; p<0,001$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan post-hoc Tukey testi Tablo 27’ye göre a) geliri 1.000-2.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 1) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm ebeveynlerden (grup 2, 3, 4, 5 ve 6) daha

olumsuzdur, b) geliri 2.100 TL ile 5.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 2, 3, 4) müzik dersine yönelik tutumları ise geliri 5.100 TL ve üstünde olan ebeveynlerden (grup 5 ve 6) daha olumsuzdur ($\bar{X}_{1000-2000 \text{ TL (1)}}=3,66$; $\bar{X}_{2100-3000 \text{ TL (2)}}=3,86$; $\bar{X}_{3100-4000 \text{ TL (3)}}=3,83$; $\bar{X}_{4100-5000 \text{ TL (4)}}=3,86$; $\bar{X}_{5100-6000 \text{ TL (5)}}=4,10$; $\bar{X}_{6100 \text{ TL ve üstü (6)}}=4,13$).

4.1.10 Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, çocuğunun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin okula giden çocuğun cinsiyeti değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 28’de ve okula giden çocuğun cinsiyeti değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 29’da yer almaktadır.

Tablo 28. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Çocuğun cinsiyeti	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Kız (1)	378	4,04	0,70	3,37	0,034*
Erkek (2)	319	3,73	0,66		
İkisi de (3)	471	3,71	0,73		

* $p < .05$

Tablo 29. Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Çocuğun cinsiyeti	(J) Çocuğun cinsiyeti	<i>p</i>
Kız (1)	Erkek (2)	0,038*
	İkisi de (3)	0,035*
Erkek (2)	Kız (1)	0,038*
	İkisi de (3)	0,883
İkisi de (3)	Kız (1)	0,035*
	Erkek (2)	0,883

* $p < .05$

Tablo 28’de görüldüğü üzere okula giden çocuğun cinsiyetine bağlı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(2; 1165)}=3,37$; $p=0,034$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA

sonrası yapılan Tablo 29’da kipost-hoc Tukey testine göre; okula giden çocuğu sadece kız olan ebeveynlerin ($\bar{X}_{Kız}=4,00$) müzik dersine yönelik tutumları, okula giden çocuğu sadece erkek ve hem kız hem de erkek (ikisi de) olan ebeveynlerden ($\bar{X}_{Erkek}=3,73$; $\bar{X}_{İkisi\ de}=3,71$) daha olumludur.

4.1.11 On Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, araştırmaya katılan annelerin müzik dersine yönelik tutumları iş yaşamında aktif olup olmamalarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin iş yaşamında aktif olması değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 30’da yer almaktadır.

Tablo 30. Anne ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutum puanlarının iş yaşamında aktif olması değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi

Çalışma	Betimsel İst.			t-test		
	n	\bar{X}	ss	t	sd	p
Evet	406	4,03	0,71	4,78	813	0,000***
Hayır	409	3,80	0,66			

*** $p < .001$

Araştırmaya katılan ve anne olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının (puanlarının), iş yaşamlarında aktif olmasına bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın çalışan anneler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(815)}=4,78$; $p < 0,001$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, çalışan annelerin ($\bar{X}_{Evet}=4,03$) müzik dersine yönelik tutumlarının çalışmayan annelerden ($\bar{X}_{Hayır}=3,80$) daha olumlu/yüksek olduğu görülmektedir.

4.1.12 On İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının, araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları nasıldır? alt problemine ilişkin betimsel istatistikler sonuçları Tablo 31’de ve ebeveynlerin müzik dersine yönelik

tutumlarına ilişkin düşükten yükseğe sıralı ortalama puanları Şekil 1’de yer almaktadır.

Tablo 31. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Madde	\bar{X}	ss
01. Okulda verilen müzik eğitimi, öğrencinin kişiler arası iletişimini artırması açısından önemli bir yere sahiptir.	3,86	0,99
02. Çocuğumun bir enstrüman çalmasını isterim.	4,19	1,01
03. Çocuğumun müzik dersine diğer derslere gösterdiği önemi göstermesini isterim.	3,92	0,98
04. Çocuğumun müzikle hobi olarak uğraşmasını isterim.	3,98	0,97
05. Çocuğumun ileride müzikle ilgili bir meslek edinmesi beni rahatsız etmez.	3,63	1,06
06. Müzik eğitimi çocukların yaratıcılığını geliştirmesi açısından yararlı buluyorum.	4,03	0,97
07. Müzik dersinin çocukların kendilerini ifade etmelerinde olumlu etki yarattığını düşünüyorum.	3,97	0,98
08. Çocuğum müzik ile uğraşması için ona herhangi bir müzik aleti alabilirim.	4,05	0,97
09. Eğitimin her kademesinde öğretim kurumlarına müzik dersi konulmalıdır.	3,87	1,03
10. Okullarda müzik eğitiminde yetenekli öğrenciler belirlenerek gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.	4,17	0,97
11. İlköğretimdeki müzik dersinin ileride müziği profesyonel anlamda öğrenmek için yönlendirici olduğunu düşünüyorum.	3,66	1,05
12. Çocuğumun boş zamanlarında müzikle ilgilenmesini isterim.	3,92	0,97
13. Okullardaki müzik dersi saatinin arttırılması çocukların duygusal gelişimleri için önemlidir.	3,59	1,02
14. Müzik dersi diğer dersler kadar önemlidir.	3,57	1,05
15. Çocuğumun okuldaki bir müzik etkinliğinde görev almasını isterim.	3,92	0,94
16. Çocuğumun gençlik veya çocuk korolarına girmesini desteklerim.	3,96	0,97
17. Okulda verilen müzik dersleri, öğrencilerin müzik yeteneklerinin gelişmesine katkı sağladığını düşünüyorum.	3,78	0,97
18. Okulda verilen müzik dersleri çocukların kısa süreli de olsa rahatlamalarına katkı sağlamaktadır.	4,04	0,92
19. Okulda müzik derslerinde yapılan çalışmaları çocuklar için bir rahatlama aktivitesi olarak görüyorum.	3,93	0,93
20. Çocuğumun müzik derslerinden zevk aldığına	3,87	0,95

inaniyorum.

21. Çocukların çalgı çalarak veya eser seslendirerek rahatladıklarını düşünüyorum.	3,94	0,86
22. İlköğretimde verilen müzik derslerinin çocukların benliklerini kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum.	3,77	0,90
23. İlköğretimdeki müzik derslerinin çocukların olumlu kişilik kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum.	3,79	0,92
24. Okulda verilen müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde katkı sağladığına inanıyorum.	3,92	0,89
25. Çocuğumun, müzik dersinden dolayı çalgı becerilerini geliştirmesi özgüvenin in gelişmesine katkı sağlamaktadır.	3,95	0,87
26. Çocuğumun müzik derslerinde dinletilen, farklı türlerden müzikler aracılığı ile farklı kültürlere olan merakının ve ilgisinin arttığını düşünüyorum.	3,84	0,90
27. Çocuğumun okulundaki her hangi bir müzikal etkinlikte sahne alması, özgüveninin gelişmesine katkı sağlamaktadır.	4,05	0,90
28. Çocuğumun müzik eğitimi alması, onun çözüm odaklı bir insan olmasında etkili olduğunu düşünüyorum.	3,73	0,92
29. Çocuğumun erken yaştan itibaren müzik eğitimi alması, onun diğer alanlardaki başarılarına olumlu etki edeceğini düşünüyorum.	3,77	0,97
30. Müziğin diğer derslere katkısı olduğunu düşünüyorum.	3,61	0,99
31. Çocuğumun müzik dersinde öğrendiği şarkıların kişiliğine etki ettiğini düşünüyorum.	3,62	0,96
32. Çocuğumun evde müzik dersi ödevini yapması hoşuma gidiyor.	3,82	0,89
33. Müzik dersinin eğitici ve öğretici olduğunu düşünüyorum.	3,93	0,86
34. Müzik öğretmeni tarafından çocuğumun müzik dersinde takdir görmesi hoşuma gider.	4,19	0,85
Müzik Dersine Yönelik Tutum	3,88	0,71

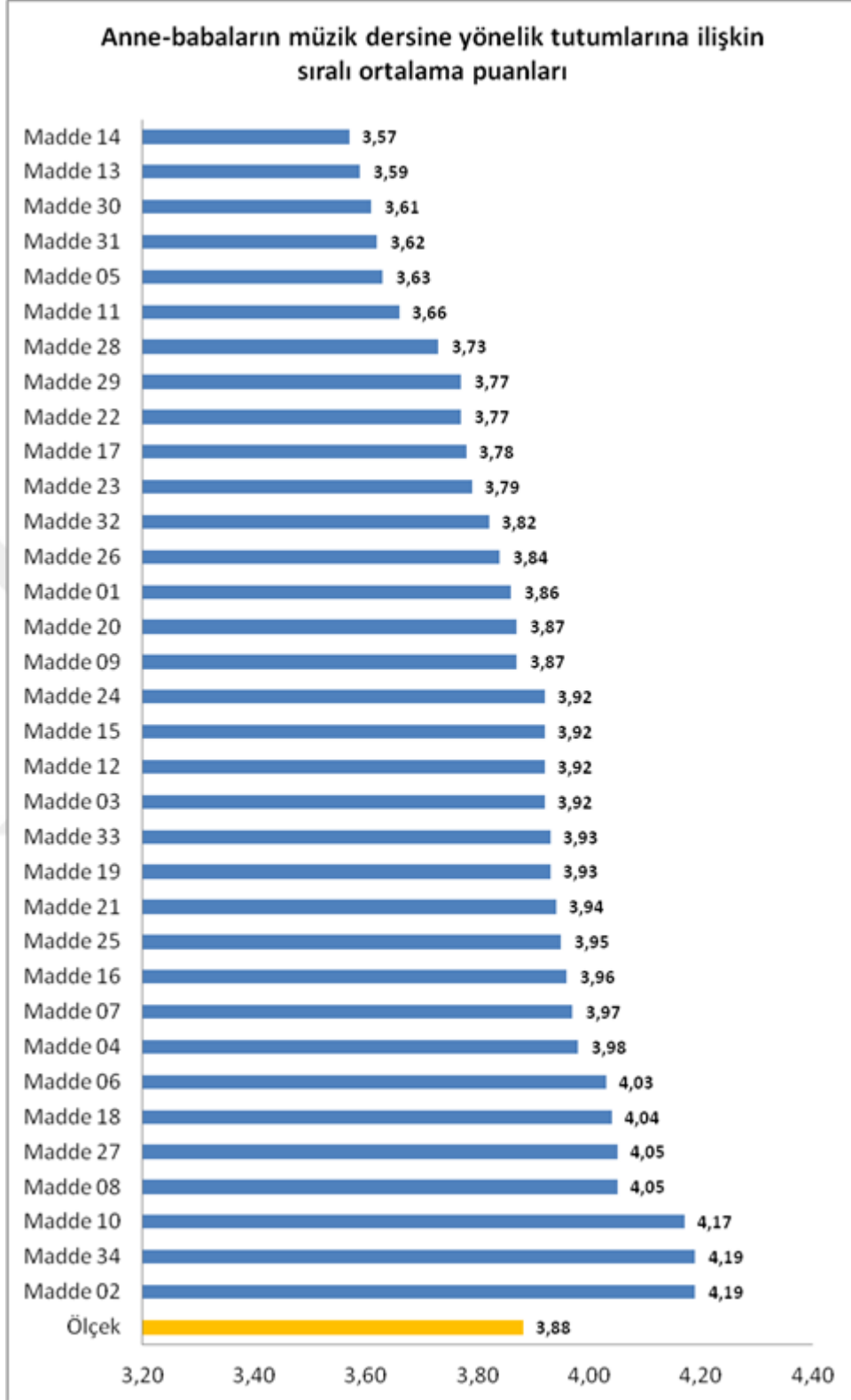
Tablo 31 ve Şekil 1’de araştırmaya katılan ebeveynlerin İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği maddeleri ve genelinden aldıkları ortalama puanlar verilmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri olumludur/yüksektir (\bar{X} Ölçek=3,88±0,71; ‘Olumlu/Yüksek’ düzeyde).

Ebeveynlerin, ölçeğin maddelerine ilişkin ortalama puanları incelendiğinde; tüm maddelerin de yüksek düzeyde puanlandığı görülmektedir. Müzik dersine yönelik en düşük ilk üç ortalama puanın 3,57±1,05 ile “14. Müzik dersi diğer dersler kadar

önemlidir.”, $3,59\pm 1,02$ ile “13. Okullardaki müzik dersi saatinin arttırılması çocukların duygusal gelişimleri için önemlidir.” ve $3,61\pm 0,99$ ile “30. Müziğin diğer derslere katkısı olduğunu düşünüyorum.” maddeleri/ifadeleri için kullanıldığı görülmektedir. Bu maddelere ilişkin velilerin tutumları da olumlu/yüksek olmakla birlikte burada dikkat çekici olanın diğer derslere göre müzik dersini daha az önemsedikleri söylenebilir.

Müzik dersine yönelik en yüksek ilk üç ortalama puanın ise sırasıyla $4,17\pm 0,97$ ile “10. Okullarda müzik eğitiminde yetenekli öğrenciler belirlenerek gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.”, $4,19\pm 0,85$ ile “34. Müzik öğretmeni tarafından çocuğumun müzik dersinde takdir görmesi hoşuma gider.” ve $4,19\pm 1,01$ ile “02. Çocuğumun bir enstrüman çalmasını isterim.” maddeleri/ifadeleri için kullanıldığı görülmektedir.

Tüm sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının genelde olumlu/yüksek olduğunu ancak en üst düzeyde olmadığı söylenebilir.



Şekil 1. Ebeveynlerin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Düşükten Yüksekçe Sıralı Ortalama Puanları

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın ilgili problem cümlesini ve alt problemlerini içeren soruları cevaplandırmaya yönelik, araştırmacı tarafından uygun görülen yöntem doğrultusunda ölçme işlemi uygulanmıştır. Araştırmayla ilgili temel bir kanıya varmak amacıyla yapılan ölçme işlemi uygulanıp elde edilen veriler analiz edildikten sonra ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının anne baba olmalarına bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın anneler lehine olduğu bulunmuştur. Bir başka ifadeyle, annelerin müzik dersine yönelik tutumlarının babalardan daha olumlu/yüksek olduğu tespit edilmiştir.
2. Ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında çocuklarının okuluna bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Başka bir ifadeyle, çocuğu ilkokul ve ortaokula giden ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları benzer düzeydedir.
3. Ebeveynlerin, yaşlarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Farklı yaş gruplarındaki ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları benzer düzeydedir.
4. Ebeveynlerin, aile yapılarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Başka bir ifadeyle farklı aile yapılarına sahip ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları benzer düzeydedir.
5. Araştırmaya katılan ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı incelenmiş ve ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarının müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; Kendini demokratik olarak tanımlayan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları, kendilerini otoriter

ve aşırı koruyucu olarak tanımlayan ebeveynlerden daha olumludur. Yavuzer (1994) buna benzer yaptığı çalışmasında; “çocuğa karşı aşırı korumacı ve hoşgörölü, düşkünçe tutumlar; reddedici, baskıcı ya da boyun eğici veya ayırımıcı; cezayı gerektiğinde de uygulamayan ya da aşırı uygulayan anne baba tutumları, çocuk için sosyal uyumu önleyen, bencil, çekingen, şiddete yöneltici, özgüven oluşumunu, dahası sosyalleşmeyi engelleyen, aile içi ilişkileri bozan tavırlardı.” sonucuna ulaşmıştır.

6. Annenin eğitim durumuna bağılı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre de; İlkokul mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğere tüm annelerden olumsuz/düşük olduğu görölmüş, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerden daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Başka bir deyişle üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğere annelerden, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin ise müzik dersine yönelik tutumları ilkokul mezunu olan annelerden daha olumlu olduğu görölmüştür.

Babanın eğitim durumuna bağılı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; Üniversite ve Yüksek Lisans/Doktora mezunu olan babaların müzik dersine yönelik tutumları, ilkokul ve ortaokul mezunu olan babalardan daha olumludur. Özmenteş’in (2006) buna benzer yaptığı çalışmasında, anne ve babanın müzik eğitime karşı olumlu tutum ve yaklaşımları, çocuğun müzik alanında gelişmeye yönelik isteğini ve çabasını olumlu yönde etkileyecektir. Bu yönüyle çocuğun başarısına yön veren bir etken olarak, anne ve babaların müzik eğitime yönelik tutumlarının ölçülmesi önemlidir sonucuna ulaşmıştır.

7. Ebeveynlerin, mesleklerine bağılı olarak müzik dersine yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna göre; a) öğretmenlerin müzik dersine yönelik tutumları diğere tüm meslek gruplarından daha olumludur, b) profesyonel meslek sahibi ebeveynlerin ise müzik dersine yönelik tutumları ev hanımı ve ‘diğere’ meslek sahibi ebeveynlerden daha olumludur.

8. Ebeveynlerin, çocuk sahibi olma yaşına bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre ; çocuk sahibi olma yaşı 20-30 ve 31-40 yaş aralığında olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları 41 ve üstü yaşında çocuk sahibi olan ebeveynlerden daha olumludur.

9. Aile gelir durumuna bağlı olarak ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; a) geliri 1.000-2.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 1) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm ebeveynlerden (grup 2, 3, 4, 5 ve 6) daha olumsuzdur, b) geliri 2.100 TL ile 5.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 2, 3, 4) müzik dersine yönelik tutumları ise geliri 5.100 TL ve üstünde olan ebeveynlerden (grup 5 ve 6) daha olumsuzdur.

10. Okula giden çocuğun cinsiyetine bağlı olarak da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; okula giden çocuğu sadece kız olan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları, okula giden çocuğu sadece erkek ve hem kız hem de erkek (ikisi de) olan ebeveynlerden daha olumludur.

11. Araştırmaya katılan çalışan annelerin müzik dersine yönelik tutumlarının çalışmayan annelerden daha olumlu/yüksek olduğu tespit edilmiştir.

12. Araştırmaya katılan ebeveynlerin, ölçeğin maddelerine ilişkin ortalama puanları incelendiğinde, tutumlarının olumlu/yüksek olmakla birlikte çok yüksek düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Güdek ve Karakaya (2008) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumları olumlu/yüksek düzeyde saptanmıştır.

Tüm sonuçlarla birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarının genelde olumlu/yüksek olduğunu ancak en üst düzeyde olmadığı söylenebilir.

5.2 Öneriler

1. Ebeveyn tutumunda, kendini hem demokratik olarak tanımlayan hem de otoriter olarak tanımlayan ailelerde annenin müzik dersine yönelik daha olumlu bir yaklaşıma sahip olması toplumsal cinsiyet açısından ele alınması gereken bir sonuç

olarak görülebilir. Aynı sosyokültürel ortamda (aile içinde) annenin rolü ve müzik eğitimine yönelik tutumu arasındaki ilişki, ilgili değişkenler özelinde yeni sosyolojik tespitlere zemin oluşturabilme olasılığı göz önüne alınarak başlı başına değerlendirilebilir.

2. Toplumsal cinsiyet açısından değerlendirilebilecek bir diğer sonuç ise kız çocuğu olan anne-babaların müzik derslerine yönelik tutumlarının erkek çocuğu olan ya da hem kız hem erkek çocuğu olan anne babalardan daha olumlu olmasıdır. Eğitim kademesi, öğrenci yaşı, anne baba yaşı gibi diğer değişkenlerin etkisi olmamasına karşın çocuğun tek ve kız olmasının ebeveyn tutumunda olumlu bir farklılaşmaya neden olması üzerinde düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Burada sözkonusu ebeveyn tutumunu oluşturan kız çocuklarının müzik derslerine yönelik kendi tutumları ve müzik derslerindeki varlık gösterebilme dereceleri yine cinsiyete ilişkin değişkenler bağlamında ebeveyn tutumlarıyla karşılıklı olarak değerlendirilebilir. Böylelikle 1. maddede anne –babanın sahip olduğu toplumsal cinsiyete dayalı kodların çocuğun müzik eğitimine etkisi sorgulanırken bu kez tam tersi açıdan, çocukların sahip olduğu cinsiyet kodlarının anne babaların tutumlarını etkileme durumları (olumlu ebeveyn tutumunun özellikle kız çocuklarına yönelik olup olmadığı) sorgulanarak geniş bir arka planla ele alınabilir.

3. Anne-babaların eğitim düzeyleri ve sosyo-ekonomik olanaklarının müzik dersine yönelik tutumlarında önemli belirleyiciler olduğu görülmüştür. Pekçok çalışmada çocukların okul dışındaki özel müzik etkinliklerine (özel kurslar) katılım derecesi ile ailenin sahip olduğu kültürel arka plan (eğitim) ve ekonomik olanaklar arasında da doğru orantı saptanmıştır. Müziğin Milli Eğitim müfredatındaki yeri, nedenleriyle birlikte göz önüne alındığında çocuklar için bilişsel gelişim ve kültürel kazanım açısından temel ders niteliğinde olduğu görülür. Ancak müziği pratik etme (özellikle bir enstrüman ile) belirli bir eğitim sürecini ve fiziksel şartlara olan ihtiyacı beraberinde getirir. Düşük gelir seviyesine mensup ailelerin çocuklarının müzik derslerinde gerekli olan fiziksel donanımına ulaşmaktaki zorluğu onları bu konuda dezavantajlı bir konuma getirir. Bu nedenle okullarda öğrencilerin müziğe aktif olarak katılımını olanaklı kılacak gerekli fiziksel şartların sağlanması ve paylaştırılmasının, uygun ve eşit koşullarda müzik eğitiminin önünü açacağı, müzik dersinin ailelerin gözünde bir “boş zaman etkinliği” değil, müfredata uygun olarak

hayata geçirilen bir “temel ders” statüsüne kavuşmasını sağlayacağı düşünülmektedir.



KAYNAKÇA

- Abbas, Z. B. (1997). *Makedonya Türkleri'nin sosyo-kültürel yapısı*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,
- Acay, S. (1999). *Şarkı dağarcığı*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Aktaş Özkafacı, A. (2012). *Annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Apaydın, Ö. (2018). *İmam-hatip lisesi öğrencilerinin dinî müzik derslerine yönelik tutumları*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Asher, J. J. (1996). *21. Yüzyılın süper okulu*. (Çev.İ. Güpgüpoğlu) İstanbul: İnkılâp Kitapevi Yayın San. ve Tic. A.Ş.
- Aslan, A. K. (2001). Eğitimin toplumsal temelleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 16-30.
- Atalay, M. A. (1999). *Okulöncesi müzik eğitiminin önemi, karşılanan temel sorunlar ve çözüm önerileri*. Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu, 28-30 Nisan, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Aydın, O. (1987). *Davranış bilimlerine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 173.
- Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson, T., Skinner, D., Stanworth, M., & Webster, A. (2002). *Introductory sociology*, 4 th ed., Basingstoke: Palgrave Macmillian.
- Bursalıoğlu, Z. (1991). *Eğitim yönetiminde kuram ve uygulama*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. baskı). Ankara: Pegem.
- Cüceloğlu, D. 1991. *İnsan ve davranışı: Psikolojinin temel kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çelebi, N. (2001), *Sosyoloji ve metodoloji yazıları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 1-8
- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme "Öğretme sanatı"*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Engin, G. (1993). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar*. (7. Basım). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2003). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eripek, S. (1982). Kuramsal açıdan çocuklardaki problem davranışların nedenleri ve bir sınıflandırma, *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(2), 26-35.
- Erkal, M. (1992). *İktisadi kalkınmanın kültür temelleri*, İlaveli 3. bs, İstanbul: Kuşak Ofset.

- Eroğlu, C. (1996). *Türk sosyo-kültürel yapısı içerisinde Manas Destanı*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi
- Fındıkçı, İ. (1989). Kişilik nedir? Nasıl oluşur?, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 7, 18-27
- Giddens, A. (2006). *Sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Giddens, A. (2008). *Ulus devlet ve şiddet*. (Cumhur Atay, çev), Kalkedon Yayınları.
- Gökay, Y. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gözütok, F. D. (1999). *Program değerlendirme. Cumhuriyet Döneminde eğitim II*. Ankara: MEB Basımevi. 160-174
- Güdek, B. (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güdek, B. ve Karakaya, İ. (2013). İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Tutumların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2).
- Güven, E. (2017). *12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi.
- Güzel, S. (1997). *Bir sosyal değişme süreci: Sosyolojik bakış açısından Sanayi Devrimi*. 10 Mayıs 2019 tarihinde <https://www.muhafezakar.com/uploads/articles/5/14.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Helvacı, Z. (2006). *Kültürel Kimlik Bağlamında Müzik Kültürümüz ve AB Süreci. Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu*, Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara.
- İkizoğlu, M. (1983). *Demokratik ve otoriter anne-baba tutumlarının benlik saygısı üzerine etkileri* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi), Ankara.
- İnam, A. (1992). Aynı Çatı Altında Canlar: Aile Kavramının Bir Yorumu. *Din Öğretimi Dergisi*, 32(1) 36-41.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum algı iletişimi*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- Kabataş, M. (2017). Müzik Dersine Karşı Tutumların Hayatla İlişkilendirebilmedeki Rolü. *ulakbilge*, 5 (12), s.837-864.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *İnsan ve insanlar*. Gözden geçirilmiş 7. Baskı. İstanbul: Evrim Basım Yayın ve Dağıtım.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar sosyal psikolojiye giriş*. 12. Basım. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2016). *Dünden bugüne insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. 18. Basım. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (2. baskı). Ankara: Asil.
- Kaplan, A. (2013). *Kültürel müzikoloji*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Karabulut Demir, E. (2007). *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

- Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler* (32. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (2. Baskı) Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kelly, S. N. (1998). Preschool classroom teachers' perceptions of useful music skills and understandings. *Journal of Research in Music Education*, 46(3), 374-383.
- Koca, Şehriban. (2013). Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, 2013, Sayfa 209-222.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. kademe öğrencileri için müziğe ilişkin tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 141-145
- Kuzgun, Y. (1972). *Anne baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. Doktora Tezi, H.Ü.S.B.E Ankara.
- Kuzgun, Y. (1991). *Ana baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. Ankara: Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Küçükahmet, L. (2003). *Öğretimde Planlama Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (çok değişkenli analizler)*. Eskişehir: Kaan.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2) 58
- Özmenteş, G., (2006). Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 5 (1), 23-29.
- Öztürk İ. (1990). *Anne-baba tutumlarının üniversite öğrencilerini bağımsızlık duyguları anlama yakınlık ve başatlık, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, H.Ü.S.B.E. Ankara.
- Özzybek, S. (2018). *9. sınıf öğrencilerinin müziğe ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet ve koroda şarkı söyleme durumlarına göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual*. Allen & Unwin. Australia.
- Pehlivan, I. (2000). *Okul-çevre ilişkileri, (Yönetici adayların eğitimi ders notları)*, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Semiz, C. (1998). *Aile içi ilişkiler ve çocuk, III. Aile Şurası Tebliğleri*, T.C. Devlet Bakanlığı, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* Ankara: Nobel Yayınevi.

- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Basımevi.
- Taymaz, H. (2001). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tenkoğlu, T. (2005). *Farklı müzik algılarına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tezcan, M. (1997). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi. Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005a). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (2005b). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uslu, R. (2006). *Müzikoloji ve kaynakları*. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Ürfioğlu, A. (1989). *Bebeklik ve okulöncesi dönemde müziğin gelişimi ve eğitimi*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Üstünoğlu, Ü. (1991). "Aile eğitiminde farklı yaklaşımlar." *Aile eğitimi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Yavuzer, H. (1994). *Çocuk psikolojisi*. Ankara: Remzi Kitabevi.
- Young, S. & Glover, J. (1998). *Music in the early years*. UK: The Falmer Press.

EKLER

Ek-1:Kişisel Bilgi Formu

1. Ebeveyn olarak ailedeki yeriniz nedir?

- 1.() Anne 2.() Baba

2. Yaşınız?

- 1.() 20-30 2.() 31-40 3.() 41-50 4.() 51 ve üzeri

3. Aile yapınızı nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Çekirdek Aile 2.() Ataerkil Geniş Aile
3.() Geçici Geniş Aile 4.() Dağılmış Aile

4. Kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1.() Otoriter 2.() İlgisiz 3.() Aşırı İzin Verici 4.() Tutarsız
5.() Aşırı Koruyucu 6.() Mükemmeliyetçi 7.() Demokratik

5. Eğitim Durumunuz?

- | | <u>Anne</u> | <u>Baba</u> |
|---------------------|-------------|-------------|
| 1. Okur Yazar Değil | () | () |
| 2. Okur Yazar | () | () |
| 3. İlkokul | () | () |
| 4. Orta Okul | () | () |
| 5. Lise | () | () |
| 6. Üniversite | () | () |
| 7. Yüksek Lisans | () | () |
| 8. Doktora | () | () |

6. Mesleğiniz?

- 1.() Profesyonel Meslek Sahibi 2.() Öğretmen 3.()
Serbest/Ticaret
4.() Memur 5.() İşçi 6.() Esnaf/Zanaatkar
7.() Köylü/Çiftçi 8.() Ev Hanımı 9.() Diğer.....

7. Kaç yaşında çocuk sahibi oldunuz?

- 1.() 20-30 2.() 31-40 3.() 41-50 4.() 51 ve Üzeri

8. Ailenizin aylık gelir düzeyi nedir?

- 1.() 1000-2000 2.() 2100-3000 3.() 3100-4000
4.() 4100-5000 5.() 5100-6000 6.() 6100 ve Üzeri

9. Eğer anne iseniz iş yaşamında aktif olarak rolünüz var mı?

- 1.() Evet 2.() Hayır

10. Çocuğunuzun cinsiyeti?

- 1.() Kız 2.() Erkek 3.() Her iki cinsiyetten de
çocuk sahibiyim

Ek-2:Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne-Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi Tutum Ölçeği

TUTUM İFADELERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Okulda verilen müzik eğitimi, öğrencinin kişiler arası iletişimini artırması açısından önemli bir yere sahiptir.					
2.Çocuğumun bir enstrüman çalmasını isterim.					
3.Çocuğumun müzik dersine diğer derslere gösterdiği önemi göstermesini isterim.					
4.Çocuğumun müzikle hobi olarak uğraşmasını isterim.					
5.Çocuğumun ileride müzikle ilgili bir meslek edinmesi beni rahatsız etmez.					
6.Müzik eğitimi çocukların yaratıcılığını geliştirmesi açısından yararlı buluyorum.					
7.Müzik dersinin çocukların kendilerini ifade etmelerinde olumlu etki yarattığını düşünüyorum.					
8.Çocuğumun müzik ile uğraşması için ona herhangi bir müzik aleti alabilirim.					
9.Eğitimin her kademesinde öğretim kurumlarına müzik dersi konulmalıdır.					
10.Okullarda müzik eğitiminde yetenekli öğrenciler belirlenerek gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.					
11.İlköğretimdeki müzik dersinin ileride müziği profesyonel anlamda öğrenmek için yönlendirici olduğunu düşünüyorum.					
12.Çocuğumun boş zamanlarında müzikle ilgilenmesini isterim.					
13.Okullardaki müzik dersi saatinin artırılması çocukların duygusal gelişimleri için önemlidir.					
14.Müzik dersi diğer dersler kadar önemlidir.					
15.Çocuğumun okuldaki bir müzik etkinliğinde görev almasını isterim.					
16.Çocuğumun gençlik veya çocuk korolarına girmesini desteklerim.					
17.Okulda verilen müzik dersleri, öğrencilerin müzik yeteneklerinin gelişmesine katkı sağladığını düşünüyorum.					
18.Okulda verilen müzik dersleri çocukların kısa süreli de olsa rahatlamalarına katkı sağlamaktadır.					

TUTUM İFADELERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
19.Okulda müzik derslerinde yapılan çalışmalarını çocuklar için bir rahatlama aktivitesi olarak görüyorum.					
20.Çocuğumun müzik derslerinden zevk aldığına inanıyorum.					
21.Çocukların çalgı çalarak veya eser seslendirerek rahatladıklarını düşünüyorum.					
22.İlköğretimde verilen müzik derslerinin çocukların benliklerini kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum.					
23.İlköğretimdeki müzik derslerinin çocukların olumlu kişilik kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum.					
24.Okulda verilen müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde katkı sağladığına inanıyorum.					
25.Çocuğumun, müzik dersinden dolayı çalgı becerilerini geliştirmesi özgüveninin gelişmesine katkı sağlamaktadır.					
26.Çocuğumun müzik derslerinde dinletilen, farklı türlerden müzikler aracılığı ile farklı kültürlerle olan merakının ve ilgisinin arttığını düşünüyorum.					
27.Çocuğumun okulundaki her hangi bir müzikal etkinlikte sahne alması, özgüveninin gelişmesine katkı sağlamaktadır.					
28.Çocuğumun müzik eğitimi alması, onun çözüm odaklı bir insan olmasında etkili olduğunu düşünüyorum.					
29.Çocuğumun erken yaştan itibaren müzik eğitimi alması, onun diğer alanlardaki başarılarına olumlu etki edeceğini düşünüyorum.					
30.Müziğin diğer derslere katkısı olduğunu düşünüyorum.					
31.Çocuğumun müzik dersinde öğrendiği şarkıların kişiliğine etki ettiğini düşünüyorum.					
32.Çocuğumun evde müzik dersi ödevini yapması hoşuma gidiyor.					
33.Müzik dersinin eğitici ve öğretici olduğunu düşünüyorum.					
34.Müzik öğretmeni tarafından çocuğumun müzik dersinde takdir görmesi hoşuma gider.					

Ek-3: Ölçek uygulama izinleri



T.C.
SİNOP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 25072426-44-E.10053834
Konu : Anket Uygulaması

23/05/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.05.2018 tarih ve 11006 sayılı yazısı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Deniz YILMAZ'ın 'Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi' adlı akademik çalışmasını merkezde bulunan ilkokul ve ortaokullarda bulunan öğrencilerin velilerine anket uygulaması yapmak istemektedir. Uygulama ile ilgili yazı ve ekleri Müdürlüğümüzde oluşturulan Komisyon tarafından incelenmiştir. Yapılan inceleme sonrası söz konusu çalışmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak Okul Müdürünün kontrolünde ve sorumluluğunda uygulanması, uygulamalarda sadece yazımız ekinde gönderilen çalışmanın kullanılması ve araştırma sonuçlarının bir rapor halinde Müdürlüğümüze verilmesi şartı ile çalışmanın yürütülmesinde Müdürlüğümüze bir sakınca görülmemiştir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde 'Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi' isimli uygulamanın 01.01.2019 tarihine kadar ekli listede belirtilen okullarda okuyan öğrencilerin velilerine uygulanmasını Olurlarınıza arz ederim.

Nevzat TÜRKKAN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23/05/2018

Mehmet TANIŞIR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ekler: -
Tutanak ve Ekleri (9 Sayfa)

Hükümet Konağı SİNOP
Elektronik ağı: www.sinop.meb.gov.tr
E-posta: arge57@meb.gov.tr http://sinop.arge.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için Erdal KOCADAĞ
Ar-Ge Birim Koordinatörü
Tel : 0 368 261 1987-175

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksinyu.meb.gov.tr> adresinden: ebcdf-92af-3b96-a9df-3e87 kodu ile teyit edilebilir.

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI MÜZİK BÖLÜM BAŞKANLIĞINA**

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 16250025 numaralı yüksek lisans öğrencisiyim. "Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi" isimli tez çalışmamı veri toplamak için 01.03.2018 – 01.01.2019 tarihleri arasında Ek-1'de bulunan Sinop Belediyesi sınırları içerisinde tüm ilkokul ve ortaokullarda bulunan öğrencilere anket uygulamak istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

10.05.2018

Deniz YILMAZ

Adres: Ada Mah. Atmaca Sok. Karayıldız Sitesi B Blok Kat:5 No:9
Sinop/Merkez

Ekler

1. Anket yapılacak okulların listesi
2. Ankette yer alan ölççekler

Ek-1

Veri Toplanması Planlanan Yerler, Kurum ve Kuruluşlar:

1. Gazi Mustafa Kemal İlkokulu
2. Atatürk İlkokulu
3. İstiklal İlkokulu
4. Fatih İlkokulu
5. Gelincik Ortaokulu
6. Şehit Halil Özdoğru Ortaokulu
7. İstiklal Ortaokulu

Ek-4: Etik Kurul İzni



T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
02.05.2018	4	2018 / 113

KARAR NO: 2018 - 113
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Deniz YILMAZ'ın Doç. Dr. Bahar GÜDEK danışmanlığında "Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Deniz YILMAZ'ın Doç. Dr. Bahar GÜDEK danışmanlığında "Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.